

గోలకొండ పత్రిక

[వతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును

హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

సం॥ చందా రూ 2-0-0
అర్థ " " 3-0-0
విడి పత్రిక 0-0-8

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD, (Dn.) WEDNESDAY 26-7-33

ఒక వారము తరువాత
ప్రాతఃపత్రిక కోరినపైస
వెలగు పరిమితి లేదు.

102698

సంపుటము ౮ } శా.శ.౧౮౫౫ శ్రీముఖనామసం॥ శావణశు॥ బుధవారము ౨౦-౧౦-౧౩౪౨౪॥ { సంచిక ౨౪

నేనుగుప్తగారి అకస్మాత్తుమరణము

అహమదాబాదులో మహాత్ముడు

అహమదాబాదు, జూలై ౨౯:-

అరిగారికిని గాంధీగారికిని భిన్నాభిప్రాయము లన్నివ
ని ప్రకటించి, ప్రచురించబడిన అహమదాబాదు మహాత్ముని
ప్రకటించగా గాంధీగారి కింది ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

“అరిగారు నేను చాల ఆశ్చర్యముగానే యుంటిమి.
మా వేళము నకు హాజరైన వారిందరము కలసిమెలసి సంప్ర
దించిమి. తుదకు ఒక నిర్ణయము నిర్ణయించిమి. అరిగారు
యీ సంప్రదింపుల సారాంశమునే విశదపరచుచు ప్రకటన
గాటించెదరు. అరిగారి ప్రకటన సారాంశము నేనుముం
దగా వెల్లడించినాను.

ప్రశ్న:- స్థిరగులగు మిత్రులనుండి ప్రత్యమును ననూ
లచేసికొనుటకే నగు అహమదాబాదు విచ్ఛేదనమా?

ప్రత్యుత్తరము:- అట్టిరీతింపు కేవలము పొరపాటే.
ముఖ్యముగా అశ్రమవాసులను సంకల్పించి వారిలో వీలై నన్ని
దినములు కాలక్షేపము చేయవలెననెడి ముఖ్యోద్దేశముతోనే
నేను అహమదాబాదును విచ్ఛేదించితిని. పూర్వ పరిచితులనంద
రిని సంకల్పించెదననలు ముఖ్యులకి సత్యము. హరిజన నేవా
సంఘ సంఘాలందరిని కలిసికొని భావి కర్తవ్యమును
గూర్చి యోచించెదను. వీలైనచో సంఘమునకు ప్రత్య సహ
యమును గూడ సంపాదించెదను. నా ఆదర్శ మేమిగాన
నేను వెల్లడించుటవల్ల నాకు విరాళములు లభించుచునే
యున్నది.

అహమదాబాదు వచ్చుచారిలో ఒక నారీగర్లును ను
గంల నోటును నాచేతిలో పట్టెను. అయువతో నాకు ఇది
వరలో పరిచయములేదు. స్వల్పవాటి విరాళములను లెక్క
లేదు.”

అశ్రమ సంకల్పము

నేటి మధ్యాహ్నము గాంధీగారు శ్రీమతికమ్మారిబాయి
గాంధీ, మహాదేవదేవి గార్లతో కలసి అశ్రమమును సంద
ర్శించిరి.

శ్రీమతి కవలాదేవి ఛటోపాధ్యాయగారు నేను అహ
మదాబాదు విచ్ఛేదనమా.

శ్రీయుత జే. యం. నేనుగుప్తగారు ఆరో
గ్య నేపథ్యము రాంచీలో నివసించుచుండిరి. కాని
వీరు ౨౩ జూలై ౧౯౩౩ తేదీన రాత్రి ౧ గంట
కంటే నిముషములకు దివంగతులైరి. అనామ నా
యంత్రము వీరు పికాచువెల్లి తీరిగివచ్చిరి. భోజ
నానంతరము, నొప్పి బాధగొల్పకై సివిల్ సర్జనకు
తెలిపిరి. కాని ఇంతలోనే వీరికి మరణముతలుపు
చెన—శవమును కలకత్తాకు కొనిపోవ ప్రయత్ని
ములు జరిగినవి.

గాంధీమహాత్ముడు నేనుగుప్తగారి భార్యకు
తన దుఃఖమును తెలిపిరి.

హరిజన విధికి మిల్లు యజమానుల సహాయము

నేటి సాయంకాలము మిల్లు యజమానులు మహాత్ము
ని సందర్శించిరి. హరిజనవిధికి సహాయము చేయవలెనని వీరిని
మహాత్ములు కోరిరి. దాని విషయమై శ్రద్ధగా అలోచించెద
మని యజమానులు వాగ్దానము చేసిరి.

సందర్శించిన మిల్లు యజమానులలో అహమదాబాదు
మిల్లు యజమానుల సంఘాధ్యక్షులగు నేతు చమకలాల్ పరీ
క్షగాను గూడ గలరు. మిల్లుయజమానులు వెలుపలకు వచ్చిన
తర్వాత వారిలో ఒకరు ఆనోసియేటెడ్ ప్రెస్ విలేజులో
యీక్రింది విధముగా చెప్పిరి:-

“మేము కొంతగిడునకు ప్రత్య సహాయము చేయుటకు
రాదేను. కేవలము మహాత్ముని ఆరోగ్యమును గూర్చి కళలశ్ర
ష్ట చేయుటకే మేము గాంధీగారి సందర్శించిమి.”

హరిజనుల సంకల్పము

సానిక హరిజనులు నేటి సాయంకాలము మహాత్ముని
సందర్శించిరి. ఫలములను సమర్పించిరి. హరిజనుల విన్నపమును
కనివారిము ఉపయము స్వీకరించుటకు గాంధీగారు సమ్మతం
చిరి.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము: వైద్యుల పరీక్ష

అహమదాబాదు వైద్యులగు డాక్టర్లు, మోహిలెగార్లు
నేటి సాయంకాలము గాంధీగారి వైద్యపరీక్షచేసి పూనా
లో మన్మథ్ కంఠెను నివృత్తి స్థితికంఠెను గూడ నెఱిసి
చాల సంత్పన్నులగుగా యున్నవని ప్రకటించిరి.

హరిజనసాధరణము

ప్రచారము:- “ఏకాదశినాడు నాగపూరు జా
లహరిజన నేనాసంఘమువారు నాగపూరులో
ఒక మిశ్రమైన ఉత్సవము నేర్పరచిరి.

పథారి, సయాలి (మరాఠీ మధ్యరాష్ట్ర)
ము)లలో భజనలు జరుపబడెను. పథారివాసియ
గు రానడేగారు పురాణ ప్రవచనము చేయుచు
న్నారు. హరిజనులనుసవ్వహించువులును ఈపురా
ణము వినటకు తప్పకుండ వచ్చుచున్నారు.

ముఖ్యమైన రోజులలో పయోనిప్రాంత
ము (మరాఠీ మధ్యరాష్ట్రము) నందలి చాలపల్ల
లో కీర్తనలు జరుపబడెను.

విద్యాసౌకర్యములు:-

భోల్కాప్రెమరీస్కూలు (అహమదాబాదు జిల్లా)లో చదువు నుండి హరిజనబాలురకు రూ. ౨౫ ల విలువగల పుస్తకములీయబడినవి.

పంజాబు అస్సత్త్య సేవాసంఘమువారు లాహోరునందలి షిర్డీరియా డైమండు హిందు టెక్నికలు ఇన్స్టిట్యూటులో జీతముగాని అడ్మిషన్స్ జాగాని లేకయే ఒక హరిజనబాలుని చేర్పించిరి. చేరుటకు దరఖాస్తుతోగూడ చెల్లించుటకై రూ. ౫ లు ఆబాలుని కీయబడెను.

లాహోరు హరిజన సేవాసంఘమువారు మోటరుకారుల వ్యాపారముచేయు మెనర్సుప్యా రీలాలు అందునన్నవారి పనిశాలలో హరిజనబాలు నొకని అప్రెంటిసుగా చేర్చిరి.

లాహోరు లాకాలేజిలో యఫ్. ఇ. యల్ తరగతిలో చేరజోవు ఒక హరిజన గ్రామిణియును లాహోరు హరిజనసేవాసంఘమువారు అడ్మిషన్ ఖర్చులకుగాను రూ. ౨౦ లను యిచ్చిరి.

లాహోరు హరిజనసంఘమువారు లాహోరు డి. ఏ. వి. కాలేజిలో మొదటితరగతిలో చదువు హరిజనవిద్యార్థినికొకనికి రు. ౬ ల వెలగలపుస్తకముల నిచ్చిరి.

తమ అడ్మిషన్ కీజును చెల్లించగలుగుటకై ఇద్దరు హరిజన కళాశాలా విద్యార్థులకు రు. ౧౦ లు అప్పుగా నీయబడెను.

మరాఠీరాష్ట్రపు అస్సత్త్య సేవకసంఘము యొక్క రాష్ట్రీయసమితి ప్రయత్నించి నాగపూరు ఉన్నతపాఠశాలలో రచనామారులను, రగరు మాంతులను, ఇద్దరుమహిల్లను విద్యార్థులనుగా చేర్పించెను.

నాగపూరు తిలకవిద్యాలయములో కుట్టు పనిశాలలో నొక చమారున్న, కొయ్యపనిశాలలో నొకరున్న చేర్చుకొనబడిరి.

వివిధ సౌకర్యములు:-

ఒక హరిజనగోగికి నుందులకై రు. ౨౫ లు ఈయబడినవి.

ఒక హరిజనునికి తనకుమారునికి వచ్చిన గొప్పజబ్బుకు వైద్యఖర్చులకై రూ. ౧౦ లు ఈయబడెను.

మోదన (అహమదాబాదుజిల్లా)లో హరిజనోద్ధరణకై నెలకు రు. ౧౦ లు మంజూరు చేయబడెను.

“నేను పాకీవానిని”

హరిజనులతో మహాత్ముని యిష్టాగోష్ఠి

అహమదాబాదు, జూలై ౨౦:-

నేటి ఉదయము స్థానిక హరిజనులు తమ కష్టపూరితమ మహాత్మునికి విన్నవించిరి. హరిజనుల నుద్దేశించి గాంధీ గారీకింది ఉపదేశమును గావించిరి:-

“నేను పాకీవానిని. దక్షిణాఫ్రికా చెరసాలలో పాకీ పనిని చేసితిని, ఇప్పుడీపనినే ఆశ్రమములో చేయుచుంటిని. అహమదాబాదు నగరమునందు పాశుర్యకర్మమునాకప్పుచెప్పినయెడల నేను దానిని చాల నైపుణ్యముతోను, లాభకరముగ ను నిర్వర్తింపగలను.

మీరందరు విద్య నభ్యసించవలెను. చదువుకొనినంత మాత్రమున మీ పాకీపనిని మానక, గుమాస్తా వృత్తికంటె పాకీపనియే మేలని యెంచవలెను.”

[ప్రశ్న:-మీరు హరిజన నివాసములలో నుండక దివ్య భవనములోనే ఎంతలను కాలక్షేపము చేయుచున్నారా?

[ప్రత్యుత్తరం:-నేను మిల్లయజమానియింటనుండియే ఎక్కువపనిచేయు గల్గుచున్నాను. నేను రామచంద్రలాల్ గారు హరిజన ఉద్యమమున కనుకూలురే. అట్లుకాని పక్షమున నేను వారిగడప త్రొక్కకయే యుండెడివాడను

[ప్రశ్న:-అస్సత్త్యతా నిర్మూలన సంఘములలో హరిజనులకు ఉద్యోగముల నియమాదదా?

[ప్రత్యుత్తరం:-అట్టి సంఘములలో ఉద్యోగములన చేపించుటకంటె మీలోమీరే సంఘ శ్రేయమునకు తోడ్ప

డు సంఘముల నేని యేర్పాటు చేసికొనవలెనని అస్సత్త్యతా నిర్మూలనసంఘము లన్నిటిలోను చక్కచాందిత్యులే యుండి తీరవలయును. కామచేసిన తప్పుదారులకు నష్టహింసపు లే పరిహార మొసంగవలెను. హరిజనులకు నీటితో నుండు ముండి నవపరములేను.

కేసు తీరకముందే ఆర్డీ నెన్ను తీరుట

క్రిందికోర్టు విచారణను రద్దుచేయుట

అలహాబాదు, జూలై ౨౦:-

ఫరీదాపురవాస్తవ్యుడు బాబు బుద్ధిగోపాల్ అనువతడు ౧౯౩౧ సం॥ యనుబట్టి పశువు అర్జీనెన్ను ౧౭౨ రు. నోటి ౧౯౩౨ సం॥ అర్జీనెన్ను ౧౦ ౧౦ రు. పెక్ ౧౭ క్రింద మేజిస్ట్రేటు నోటిసు ఉల్లంఘించినందులకును, అక్రమ పరిఘమును నిర్వహించుటకు తోప్పడినందులకు క్రిమినల్ లా సభ రణచట్టము క్రిందను విచారించబడుచుండెను. విచారణ ముగియకపూర్వమే అర్జీనెన్నులు తీరిపోయెను. దానిమీద కేసు గతిగూర్చి అలహాబాదు హైకోర్టునకు ఫిర్యాదు చేయబడినది. ప్రధాన న్యాయమూర్తి సులేమాన్ న్యాయల్. జి. ముఖర్జీ న్యాయమూరికింగుగాను కలిసి పురోబంచి విచారణ జేసిరి ఈదినం వారు తీర్పుజెప్పుచు అర్జీనెన్నులు తీరిపోయిన తర్వాత అర్జీనెన్నుక్రింద కేసు చేయుటకు నీలలేదను వాదము నంగీకరించి మొదటి నేరముక్రింద విచారణను కొట్టివేసిరి

రెండవ నేరము విషయమున అక్రమసంఘ మాయూర పరిచేయుచుండినట్లు రుజువులేదని ఫిర్యాదివాదము కాని అది విషయమున హైకోర్టువారు విచారముతో జోక్యపడజాలదని నిశ్చయించిరి.

మత ద్వేష నివారణ

డాక్టరు ఆలంగారి ఉపన్యాసము

బొంబాయి, జూలై ౨౦:-

సాంఘిక విభేద నివారక సంఘము యాజమాన్యమున మార్వారి విద్యాలయ హాలులో నేటి సాయంకాలము బి. జి. హార్టిమన్ గారి అధ్యక్షతన జరిగిన బహిరంగసభలో డాక్టరు ఆలంగారు తమసంఘ ఆచర్యములను, కార్యక్రమమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు యీకింది ఆభిప్రాయమును వెల్లడించిరి:-

“రాజకీయ వ్యవహారములందు మత విభేదములకు ప్రాముఖ్యత తొలగించి, దాని సానమున పరస్పరావధి సౌభ్రాతృత్వమును ఆచరణయోగ్యము చేయుట శ్రేయోదాయకము సాంఘిక వైషమ్యములు హైందవుల నంటినవి జీర్ణించినవి. ఎన్ని ఉదంబడికలు కుదిరినను, సమావేశములు జరిగినను, ప్రయోజనములేదు. మానవులందరు ఒకే కుటుంబీకులనియు, అందరు కలసి మెలసి కుటుంబ సౌభ్రాతృత్వమునకే తోడ్పడుదున్నామనియు ప్రజలు గుర్తించిన గాని సాంఘిక వైషమ్యము లడుగంటువు.”

పూర్వ జమైతుసింగుగారు సభలో ఉపన్యసించుచు గాంధీగారు కాంగ్రెసు దేశమునందు ప్రబలిత సాంఘిక వైషమ్యములకు కారకులు ఆభిప్రాయపడిరి. వెంటనే సభలో అలజడి చెలరేగినది. ఆ వాక్యమును ఉపసంహరించుకొనవలసి నదని సభివారు గండరగోళము చేసిరి. సింగుగారు తమ ఆభిప్రాయమును ఉపసంహరించుకొన నిరాకరించిరి.

ఫగల్లాల్ నారాయణ్ జీ అల్లయవ్యాపారము

మధ్యకూకా హైదరాబాదు

మానవ అన్నివిధములైన స్వర్ణ ఆర్జితులు తెలుసు అగమ్యుద్ధియ కుంకుమపూవు చామసంఘము లో మొదలైన విచారణలు

ప్రసిద్ధిజేందిన డాక్టర్ వామన్ గోపాల్ వారివలన తయారుచేయబడిన

స ర స వ రి లా

మంచిని తురే దేవాసౌఖ్యము. నీయొక్క నెత్తురు చెడిన నెత్తురైతే ప్రసిద్ధిజేందిన డాక్టర్ వామన్ గోపాల్ వారి సరసవరిలా వాడినచో చెడ్డనెత్తురును శుభపరచుటయే కాక నెత్తురు పుష్టినికలుగ జేయును. విప్లీకలనువ్యాధివల్లవచ్చు కీళ్లవాయువుకీళ్లవాపు చర్మసంబంధము లేకపోవుట మొదలగునవివాటికిన్నిటికిని మంత్రముపనిజేయును ఇది చర్మముపైనుండు అన్నివిధములైన నలుపుబొడలను తొలగించును. మరియు చెడ్డనెత్తురువల్ల కలుగు బలహీనము మయికము ఎప్పుడును నిద్రగాయుండుట కన్ను చెయి, కాలుమంట చేతులు కాళ్లు వాపు మొదలగునవియును గుణము జేయుచున్నది. మరియు ఊష్ణభూమిలో కలుగు కీళ్లపట్టు ఊష్ణశ్వాసకోసము మొదలగునదియు స్వస్థము జేయును. తచాలచార్చి ప్రత్యేకము. వెల సీసా ౧కి ౧-౪-౦ ౭లహీనత మరియు ఊయరోగముకొరకు డాక్టర్ గోతంరావు కేశవరావుగారియొక్క బలమను వృద్ధిచేయుటకు ఇంద్రియము గట్టిపరచుటకును

ఫాస్ ఫర్స్ పిల్లు

ను యుగ యోగించును. దీనివల్ల అన్నివిధముల దీర్ఘజ్యవములు ధాతునష్టము పొందురోగము తల నొప్పి స్వప్నము లోనగు ధాతునష్టము సంబంధముగు వివిధరోగములు నివారణ యగును. దీని ప్రయోగించ మొదలగుట బలము తెలివి మరియు జాపకశక్తిని వృద్ధిజేయును.

వెల 24 గోలిలుగల సీసా ౧కి రు. 1-0-0

పోల్ యేజె టు:- ఎం. ఎ. దత్తాత్రేయకంపెని, రెసిడెన్షియోడ్డు, హైదరాబాద్ (దక్కన్)

య. నటనలు యాకక్షన్సు (Actions) కు గాను క్షణముచేతులకు ఎక్కువగా వాడుతారేగాని ముఖమీద అధారపడక పోవడంతోచుయం. ఒకడు దాహరణ ఇశాను, కళాభిమానుల అగ్ని హోత్రావధానులు కోపంతో మోట్లాడుకున్నా వారినుఖం చితుకవృత్తు అలంకరించి యుండేది. అటువంటప్పుడు మటలకు చేష్టలకు ఎంతయిద్దంగావుంటుందోమీరే పూహించండి గిరిశంగారు వెంకటేశానికి పాతాలుచెప్పే మాదిరిగానే బుచ్చమ్మతో సంభాషిస్తే అనుకంపేన్ (Campaign) కు సక్సెస్ (Success) ఏ లాకలగింది! ఈ గిరిశం అనునది లాలనతోను మృదువుగాను మాట్లాడెను మఱచిపోయారు. ఇనావారి కిష్కంఢో వెంకటేశం తనవాడునుమాడా గిరిశంగానికి వాతాబిష్టమచెప్పేకే అతే ఏకరుబెట్టి ఒప్పుకెప్పేకాదు. నావక్తనమారొన్న ఒక పెద్దమనిషిచేత మధురవాణి కొన్నిసేమలలో యాక్టు (Act) చేస్తావుంటే, ఒవర్ యాక్టింగ్, ఓవర్ యాక్టింగ్ (Over-Acting, Over-Acting). అన్నాడు. ఎటువంటి చెప్పనూ కులా అంటున్నాడిని అలాచించా! దాని కారణమిటుంటే అమె యాకక్షన్సు (Actions) వృథా కావడమేనని మనోమాట. అమె వయ్యాలముతో నడచినపుడు నేతలునునూ చూతమామగా పువయ్యగించింట బహువలదాగా చూచి డెడి. అదిగోక మధురవాణి నవ్వులో మోడు చూచి నీ కళ్ళకుమోల గారి కిష్కంఢు పోతమనరించిన

నీనివాసమే గాను బృంహరేణం పాశ్చాత్యవేదములకు వాగుండేదే
 మూలమివ్వబడింది. బుచ్చయ్య ఎంత మాడెస్ట్ (Modest)
 విడో (Widow) యెవరి అమ్మమ్మగారేదో (ప్రేక్షకుల
 కు తెలియాలా? మనసులో గొణుగుకొంటే మాకట్లా తెలియ
 డం. అమ్మిహో! తానధానులకు, బుద్ధానధానులకు అమ్మలని
 మీదనుసిగ్గిత లేమిటి? అసౌజన్యారావుగారిలో చివరిసీను
 (Scene) వేసి ప్రేక్షకులను ఏడ్పించేటటులు అంతటితో ను
 మ్ము వదలిపెట్టితే చాలనిపించింది. కళాధిమానులకు ఒక మనవి.
 తెనుగులో నాటకం వేస్తూ మధ్య అ హిందూస్థాని మరాఠీనుం
 గీతాలెందుకు? గాత్రం లేక పోతే నాటకం రక్తికట్ట దనుషం
 చేస్తున్నంగా తెనుగులో పాడేవాండ నెందుకు తేమపడు.

పై నేను ఉలుసుపోక రాసిందంతా చదివిన మా పాఠక మహాశయులు పాఠబడి కళాభిమానుల ప్రవర్తన చూచి తేడనుకుంటారేమో? అట్లా మీరు సెలవిస్తే నేను వ్రాసిందంతా వృథా. ఈ పొరబాట్లన్నీ (పొరబాట్లైతే) దిద్దుకొని కళాభిమానులు మరల కన్యాశుల్క నాటకాన్ని వేస్తే మీరంతా వెళ్లి ప్రోత్సహించాలని నా కోరిక. గత్య నాటకమైనా బహుశ్రమపడి తయారుచేసి కళాభిమానులు మొత్తంమీద జయప్రదంగానే ప్రదర్శించారు. కొన్ని సీనులలో (scenes) సుధురవాణి, రామప్పంతులు, గిరీశం పాత్రలు ధరించిన రావుత్రయం తమ కళా నైపుణ్యమును జూపి ప్రేక్షకుల మెప్పు పడితారు. వారలింకా దీనిలో కృషిచేసి అంధ్రనాటక రంగమున పేరు పడియగలరని ప్రార్థన. విరమిస్తాను.

“జుకరు”

స్వదేశి స్వచ్ఛమైనఖాదిగుడ్డల

కుత్సాహులకు

మిగుల మంచి తరుణము, చౌక సమయము

గతి సంవత్సరముకంటే ఈ సంవత్సరము మాటికి రు 3600 నుంచి 3000 తము వెలగల ఈ పైజాం రాష్ట్రముయొక్క దేవతలి పనివాండ్లు సిద్ధించిన అన్ని విధముల భూదిబ్బలు ఈ దిగువ విలాసమున దొరకగలవ్వు.

ఇ. యస్. ఏ.

ఖాదీ వస్త్రాలయము

రసిడెన్సీ గడియారం చొరస్తూ,
 హైద్రాబాదు (దక్కన్).

రాజకీయ నిర్బంధములు

వాడేవు జగరాజుగారు ౧౦౮౪ జులై నుండి పూనాలో
జంగల కొంగ్రేసు నాయకుల సమావేశమునందు పాల్గొనుట
కువచ్చిరి. వీరు పూనా సమావేశములో కానశొల్లంఘనో
ద్యమమును సాగించుటకు సన్నుతించినటుల తెలియుచున్నది.
శ్రీమతి లీలావతి గృహమునుండి వెలుపలకు రాగానే జూలై
౨౦ సాయంకాలము ౪ గంటలకు వీరిని ముఠ్ఠి సమన్లు
అప్ప నమసరించి అరెస్టు చేసి, బైకుల్లా భవనమునకు తీసికొనివెళ్లిరి.
వాడేవు జగరాజుగారిని బైకుల్లా భవనమునుండి విడు
దలచేసి ౨౪ గంటలలోగా బొంాయి రాష్ట్రమును విడిచి
వెళ్లవలెనియు. ప్రభుత్వ అనుమతి పొందక మరల రావల
దనియు హెచ్చరించి నిషేధపు టుక్తువును జారీచేసిరి.

శశిభూషణరాయ, గోపీశచంద్రపాల్ అనువిద్యుత్తు
శ్రీధర్లు స్వాతంత్ర్య దినోత్సవమున పాల్గొని గం. ౩౦, గం. ౩౧
సం॥లలో బైదుశిక్ష ననుభవించి యుండిరి. విడుదలయైన
తరువాత తమపట్టా పునరుద్ధరణకై సిర్కబుజ్జిల్లా మేజిస్ట్రేటు
నకు విజ్ఞాపించుకొనిరి. మేజిస్ట్రేటు హైకోర్టునకు దర్యాప్తు
చేసెను. వ్యా॥ యస్. యస్. గుహ, వ్యా॥ బార్టిగాడ్ కేసు
విచారింపిరి. శ్రీధర్లు హాజరు కాలేదు కాని వ్రాతమూలకము
గా సమర్థన రాఖబుచేసికొనిరి. తమకు శిక్షాకారణములైన
నేరములు అవినితి వ్యోతకములు కావనివాడు తెలిసిరి. కాని,
వ్యాయమాస్త్రులు వారి పట్టాలను తొలగించును తీర్పుశిక్షిరి.
శ్రీధర్లు మరల మరల కాసనము నుల్లంఘించి శిక్షాతులైనదియు
పూర్వో వర్తనకు పశ్చాత్తాపము తెలుపలేదనియు వ్యాయవా
దలచట్టము ౧౨ వ సెక్షన్ ప్రకారము „గుణలోపము“
వలనగూడ పట్టా తొలగింప వచ్చుననియు నిశ్చయముటైతి
డ చట్టముల సమర్థింప కలసివచ్చాడవాటి నుల్లంఘించుట గుణ
లోపముగా భావించక తప్పుదనియు వ్యాయమాస్త్రులు అభి
ప్రాయపడిరి.

సి. పి. ఉపాధ్యాయగారు, స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటులకు కర
దాఖలు, అయ్యదనుల కుట్రకేసునందు తీర్పుచెప్పిరి. యామి
నిమనందారు కుట్రనామయవతికి రెండేండ్లు శిక్ష విధించిరి
ఇంకొకకి ౧౫ సం॥ కురియిరువురకు ఏడాదిశిక్ష
పవిత్రతాయగారికి ఏడాదిశిక్ష విధించిరి. వీరికే జోగాకొమ్మి
కేసునందు ఏదేండ్లు శిక్షవిధించబడెను. అశిక్షలో యాశిక్ష
కలసిపోవును. అన్యరికి మూడుపండి అరు నెలలవరకు శిక్షలు
విధించబడెను. శాంతిరాయకుమారి స్త్రీయు, నేరమంగీరించిన
మరియరువురు మద్రాసులును కోర్టులేమనకు శిక్షవిధించబడిరి
మాధవేందు మహంతగారిపై నేరము తీసివేసి విచిది పెట్టిరి

ఎంపైరు ఆజ్ఞాబంధియై లైపుఅన్యూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడు

సం॥ ౧౫౯౭ లో స్థాపితము

౧౯౩౪, మార్చి, తే ౧ దీని మాగుడు కైములగు పాలనీలపైన వర్షడు ఇంటికిమ్ జోనను
ఈ క్రిందివిధమున వృద్ధిచేయబడినవి.

యావజ్జీవితపు భీమా యైనా చో

సంవత్సరమునకు

మా ౧౦౦౦ లకు మా ౧౬

హైదాబాద్

ಯಂಪೆ ರಾಫ್ ಯಂಡಿಯಾಲೆಕ್

బిలింగు బాంబాయి

Head Office
EMPIRE OF INDIA LIFE
Building Bombay

Apply for prospectus to

ప్రాప్త్యైకము మొదలగువివరములకు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయుము

వి. యన్. పురోహిత్

। बॉन्ची से। किल्लर

V. N. PUROHIT

Branch Secretary
Residency, Hyderabad-Decca

Branch Secretary

Residency, Hyderabad-Decca

వల్లెలూరి వజ్రల నివేదనము

కామారెడ్డి

(ఒక విలేఖరి) ౧౬-౧౦-౩౩

హరిదిన పాఠశాల

మాతృమృతి ప్రతారంభమునాడు ఇక్కడ శ్రీయుత భూంధరేశ్వరీ వరీలుగారు తమ స్వంతస్వహమందు హరిజన బాలురను కొందరిని ప్రోత్సహించి పాఠశాల ప్రారంభించిరి. తొలుత నాడు పదిబాలురతోనే ప్రారంభించబడెను అట్టి పాఠశాల దినాది నాభివృద్ధి గలిగి నేటికి ఇరువదయ్యిం బాలురు చేరగలిగిరి. అందులో పదిబాలురు సవర్ణులుగలరు. ఇతరపదనైన అవర్ణబాలురు గలరు. వీరందరు ఒకచోటనే కలిసిమెలిసి కూర్చుండి పాఠములు చదువుచున్నారు. రాత్రి ఘనముండి ఘనముగ శ్రీయుత భూంధరేశ్వరీ స్వయముగా వారలకు విద్యాభ్యాసము చేయుచున్నారని, బాలురు బాతంతయు శ్రీవారి గృహముచే పడుకొని ప్రార్థనలేచి ఎవ్వరి పనులను చూచు వారు వెలిపిపోవుదురు. ఇందులో దాదాపుందరు కడు బీదలేగలరు. వారలకు శ్రీవారే పంక బలపములు కొనిచ్చిరి. ఇప్పుడందులో కొందరు చెండవవాచకము మరికొందరు మొదటివాచకము బాలిక్ష నభ్యసించుచున్నారు. బీదవారలవుటచే సరియగువేళలకు ప్రసక్తములు చిక్కపావుటచే విద్యాభివృద్ధి కొలువకము గలుగుచున్నది. ఒక్కొక్క ప్రసక్తముతోపాటు పాఠము చదువుచున్నారు. ఇందువలన బాలురకు సరియయిన వృద్ధిగలుగుటలేదు. ఇక్కడివారలు ఇంకముట్టుకు ఏలాటి ఆభిమానము చూపలేదు. పరిస్థితులను బట్టి శ్రీవారుగూడ ఎవ్వరిని సహాయము కొరనే కొందురులేదు. ముందు విద్యాశ్రయంతో ఈ పాఠశాలకే చందా ప్రోత్సహించి వేరే పాఠశాల స్థాపించవలయునని శ్రీవారి కుదేశమున్నటుల తెలియుచున్నది. ఇక్కడి విద్యార్థియులు ఏలాటి సహాయముచేసి పాఠశాలకు ఏలాటి మేలొనరించగలరో? శ్రీవారిని ఎందరో మిత్రులు బంధువులు ఈ విషయమును మానుకొమ్మని బలవంత పెట్టుచున్నారు. కాని సంస్కారశాఖి లాభులుకొబట్టి వారిబలవంతము కొరవ్రూపమునకు రాజాలనున్నది.

గ్రంథాలయము

ఇక్కడ గ్రంథాలయము చెందునత్సరముల క్రిందట స్థాపించబడి దినదినాభివృద్ధి నొందుచున్నది. ఈమధ్యనే శ్రీయుత సీతారాంధరేశ్వరీ అంబోరి పేటగారు భావత భారత రామాయణములు మొదలగు ఉత్తమ గ్రంథములు వాన పూర్వకముగ దయచేసి సహాయపడినందులకు ఎంతయో కృతజ్ఞతా వందనములు నలులబడుచున్నవి. ఇంతముట్టుకు ఇక్కడి సామాన్యజనులకు దయకలగలేదు. కాని శ్రీయుతచింతలభవ్యము సామాన్యకారి చెందు సంవత్సరములనుండి కృష్ణా పక్షకు చందానిచ్చినవారము చేయగలిగిరి. వేరే మరొక సామాన్యకారి భారతీ కొరకై కొంతసహాయము చేసిరి. ఇప్పుడిప్పుడు కొన్ని ప్రోత్సాహము కలగుచున్నటుల కనుపడుచున్నది. కాని గ్రంథాలయమునకు వచ్చువారల సంఖ్య తృప్తికరముగలేదు. ఇందుకు గ్రంథాలయ స్థాపకులు మరింత ప్రయత్నం పనిచేయుచున్నట్లున్నది. కొన్ని దినములనుండి శ్రీయుత రామచంద్రారావు గౌరవ కార్యదర్శిగారి దేహము బబ్బ పడుటకలన వాగుగ చూచేముజాలలేదు. ఈశ్వరానుగ్రహము వలన ఇప్పుడారోగ్యము గలిగినది. ఆస్పత్రుమీది గ్రంథాలయము కొరకై అనేకవిధముల పాట పడుచున్నాడు. చందాలు చాలపు బాకీపడిపోయినవి. అందుకు శ్రీవారు అనేక పాటుపడుచు చూచుచేయుచున్నారు. ఇందువలన ముందు వృద్ధికి రాగలదని నమ్మకగలదు.

- గ్రంథాలయమునకు వచ్చుప్రతీకల వివరము.
ఉత్తమ ప్రతీకలు
౧ ఆంధ్ర దినపత్రిక,
౧ కృష్ణా పత్రిక,
౧ గోలకొండ పత్రిక,
౧ భారత మాసపత్రిక,
౧ దినోదయ
౧ రహీబు దినపత్రిక,
౧ అలాబు వారపత్రిక,
౧ మానసరగర్ మాసపత్రిక,
మహాగవ్యము,
౧ నిజాంవిజయ వార పత్రిక
ప్రతీకలు లెక్కకు చాలగనే రావడము గలదు, కాని వందలకు సంఖ్యయే తగినది.

వైశ్యులలో సంస్కరణము

(ఒక విలేఖరి)

తిరుమలగిరి, ౧౬-౧౦-౩౩

మావైశ్యులలో సాధారణముగా యేగ్రామ మండలమున, యెవరింటనైనను చావెనవో తత్సరవైశ్య మహాశయులు లేని పనులు కల్పించుకొని కొందరు గ్రామాంతరము వెడలుదురు. కొందరు ఆకారణ సాకులుచెప్పుదురు. మరికొందరు యింటనుండి లేచనిపించు కొందురు. ప్రజల పసిబిడ్డలు దివంగతులైనవో యేవని మనిషికో కొంతదబ్బిచ్చి పూజ్యులును వాపృగించుదురు. మావైశ్యులు తమ యనుంగు బిడ్డలను స్వజాతీయులు వెంబడించ, స్వహస్తములతో పూజ్యులుకైన వోను కొనలేదు. అయినను ఈమధ్య శిక్షిద్రాబాను సమీపమున వుండే తిరుమలగిరి బహువంశిక వైశ్య సోదరుని ఆరుమాసముల కూతురు పరమపదించినది. శవమును అన్యజాతీయుల పరమోనర్పక వైశ్యులే యింటికొకరు చొప్పున హజర శవవాహనలై యితర గ్రామవాసులకు మార్గదర్శకలైరని ప్రాయుటకు మిగుల సంతసించు చున్నాడు.

నింతశిశువు

(ఒక విలేఖరి)

గువ్వలగూడెం: ౧౬-౧౦-౧౯౩౩

ఈగ్రామం ఖమ్మం తాలూకాలో కలదు. ఇటు కొక హరిజనునియింట కొక ఆడుశిశువు జన్మించినది. ఈ శిశువు నకు చెందుచెవులును లేవు. చెవులస్థానమున రంధ్రములుకూడా లేవు. తల గుండ్రముగా శుభ్రముగానున్నది. పెండ్లుక పుట్టిక యిననులేదు. చెందుచేతులకు నాలునాలు ప్రేళుమాత్రమే కలవు. బొటనలేవు లేవు. శిశువు యింతవరకు నశేషముగా నున్నది శిశువు తండ్రిచేరు కొలికపోగు చంద్రగారు.

దామరగిడ్డ

[విలేఖరి]

౧౨ లబలబలు

ఇది ఆత్రాపు బలాజిలాలలోని సామాన్య తాలూకాలోని యొక గ్రామము. ఇచ్చటి గ్రామములను సుమారుమాడు మాసములక్రింద గ్రామపు తాత్యాలి మాలిపటేలగు శ్రీయుత చంద్రారెడ్డిగారి దొర్లవ్యములనుగూర్చి వర్ణనలు నడవలే మొహము బహదరుగారి సన్నిధిలో నొక దరఖాస్తు దాఖలు చేసిరి. దరఖాస్తులో మనవిచేసికొనిన వికాయతు లేవనగా -

“(౧) మాల్గుజారి పైకము వనూలుచేసి రసీదులియ్యక పోవుట (౨) మంద కొకటిచొప్పున బలవంతముగా సంవత్సరమునకు ౧౭ మేకలను తీసుకొనుట, (వీటిఖరీదు యియ్యనే యియ్యదు) (౩) చదువురాని వాంఛవద్దనుండియు, దిక్కులేని ఆడివాండ నరినుండియు ధారాళముగా లంచములు తీసుకొనుట. (౪) ఖోజారి మొకద్రమాలు వినియోగ చేస్తానని ప్రజల నుద్దేశ్యములు (౫) జనుల వ్యంగతములగు దింతచెట్లను మోసముచేసి తన స్వాధీనము చేసుకొనుట ఈచెట్లు రైతుల భూములలోనున్నవి వారికి ఏ తోనవృద్ధి నవి (౬) గిర్రావరు సాగి తో మైత్రి సంపాదించి వారువీరు కలిసిమెలిసి యుందుట. (౭) చచ్చిపోయిన పట్టాదారు భూములను తాను స్వాధీనపరచుకొని అనుభవించుచుండుట (౮) భూములమీద మూలలారీ పైకము అధికముగా వసూలుచేసి రసీదు యియ్యక ఎగురగొట్టుట (౯) గ్రామపు సామాన్య విడిపెట్టి రామయ్యకు చిట్టిలవ్రాసి భోజనసామగ్రిలు తెప్పించుకొని పైకము తెల్లించక ఎగురగొట్టుట ఇట్టి చిట్టిలు అసామాన్యకారులకు కట్టుటగా నిలవ యున్నవి (౧౦) చాకలివాని యినాము భూమిలో సగము ఈచెగుర కొనుట (౧౧) పదివాంఛను తిట్టికొట్టి బలవంతముగా పనిచేయించుకొనుట (౧౨) రైతుల నప్రకారముబలవంతముగా గుంజకొనిపోయి తనయింటిలో పనిచేయించుకొనుట ఇట్టివి ఎన్నియొకలవు వీనిని విచారించిమాకు న్యాయముగా విచారించవలెను. లేనిపక్షమున మేము దేశాంతరము పోవలసియుండును.....

ఈదరఖాస్తుపైన దయామయులగు ప్రభుత్వమువారు విచారణచేయుటకై ఆవ్వలు తాలూకాదారు గారికి వాసివారు. వ్రాసిపూడా కొంతకాలము అయినది. యింకా విచారణము దలకాలేదు. పక్షపాతములేని ఒక అధికారిని ఏర్పరచి విచారణచేయించిన పక్షమున సత్యము బయటికి రాగలదు. ఆవ్వలు తాలూకాదారు సాగారు చాలా న్యాయబుద్ధిగలవారు. వీరు ఈదరఖాతల కన్యములను గురించి శ్రద్ధవహించి త్వరగా పీరికప్పి ములను తొలగించుటకు ప్రజలకునుపెట్టుకొని యున్నారు ఎన్నియో గ్రామములో ఇట్టి దొర్లవ్యములు జరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది. ఈగ్రామము విషయములో కఠినముగా పనిచేసినయెడల ఇతరులకు మంచి ఉదాహరణము ఎర్పడగలదు.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవము

బెజవాడ ౧౦-౧౧-౧౨ అక్టోబరు ౧౯౩౩ నం.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయము లన్నియు ప్రతినిధులను బంపప్రార్థన. స్వంత భవనములు గల గ్రంథాలయములు, ౨౦ సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్న గ్రంథాలయములు - ఫోటోలను సంపూర్ణ చరిత్రలను బంపప్రార్థన. ౨౦ సంవత్సరముల నుండియు గ్రంథాలయోద్యమమందు పనిచేయుచున్న వారందరిని తప్పక ఈ సభలకు బంపుటకై ఆంధ్రులందరు తోడ్పడవలయును.
గోపు రామచంద్రరావు
అవ్వన సహాయకము
దాసు త్రివిక్రమరావు
కార్యదర్శి

అభ్యాస పురము

(విశేషం)

తహశీల్దారుగారి ఆదేశావళి:

ఈ గ్రామము పరి తాలూకా (మహబూబానగరము జిల్లా) లోనిది. ఇచ్చటి కౌపురములైన చంద్రారావు ఆసుబాద్యుడు ముఖ్యమంత్రిగారి సన్నిధిలో వక దరఖాస్తు అర్జీ తీసి గెరికీ అ పరి తాలూకా దాఖలు చేసిరి. పి కాయతంత్ర నిర్దేశముగా ఈ కింద పొందుపరచి నాను. ఇది చంద్రారావుగారి దరఖాస్తులోని సంకతులు.

నేను అభ్యాస పురములో యిల్లు కట్టించుకొనదలచిత హస్తియనుండి సెలవుపొంది పని ప్రారంభించితిని. అంతలో నా శత్రువులతో తహస్తియదారుగారి కొక దరఖాస్తు పంపిరి. దానిలో నాకు ఆయూరిలో భవనక్షేపము దొరకేనదనియు, నేనా సంకతిని కప్పి పెట్టినందు, ఈ సంకతిని విచారణ చేయవలసినదనియు వ్రాసియుండిరి. దీనిపైన తహస్తియదారుగారు విచారణ కొరకు ౨౦ ఖర్చును గెరికీ అ ప తాలూకా ముగ్గురు చంద్రారావు ఒక అరబ్బును, ఒక సేగేదారును, వెంటగొని మా గ్రామమునకు విజయించేరి. నేనప్పుడు గ్రామములో లేనందున మాయొంటిపైన దాడిచేసి. నాకుమారుడు గు వేంకటరావును టిట్టి అతని వాబూలము వ్రాసికొనిరి తరువాత పరిజనముతో మాయొంటిలో జొరబడి యొంటిలోని సందూఖులో నుండిననోటు నగదుపెకము, చిలం మొత్తము రు. ౫౫౬-౧౫-౦౨ తీసికొనిరి. నేనింగ్న బ్యాంకు పా నుబుట్టు కూడా తీసుకొనిపోయిరి క్రిలో రు. ౨౦౦ అమా త్రము జమకట్టినారు. ఈ సంకతి దివిజ్జ అఫీసుగారికి మన విచేసికొని యుండిని. న్యాయము యికను లభించలేదు. త

మన దయచేసి ఈ అన్యాయమును గూర్చి విచారించి తహస్తియదారుగారి దౌర్జన్యమునుండి విముక్తి కలిగించ ప్రార్థన:

ఈ దరఖాస్తుపైన దయామయులగు నవాబు నూలేదారుగారు సర్వరీ విచారణకై మార్టీ వేముద్దీక్ పా గారికి హామీను దయచేయగా వారు అర్జీ తీసి నాకు కొందరు నా థుల వాబూలములు తీసికొనిరి. తరువాత మిగత విచారణ కొరకు అ ప తీసునాడు పేషీఉండెను దివిజ్జ అఫీసువద్ద విచారణ జరుగుట మాడెదని తహస్తియదారుగారు నూలేదారుగారికి వ్రాసికొనినట్లు కాని వ్యాయ ప్రభువులగు నూలేదారుగారు దానిని నిరాకరించినట్లు. తరువాత ౨౦ అమరారు నాకు మిగత విచారణ జరిగినది. సర్వరీ విచారణ సమాప్తమైనది. రిపోర్టు సదరుకు వెల్లెదట. దయామయులగు ప్రభువులు న్యాయము చేసి దరని జనులు ఎవరు చూచుచుందురు!

నల్లగొండ

(స్వయం విశేషం) ౧౮-౧౦-౨౬

లతీపుహాదగ్గా ఉర్సు:

నల్లగొండ పర్వతకిరీరమునగల, లతీపుహాదగ్గా పుగ్న ౨౧ షహీదరు గురువారమున గలదు. అనేక వైభవములు, మాదాపురు జరుగుచున్నవి. కష్ట ప్రదర్శనకాల నిర్మించుచున్నారు. ప్రత్యేకపురు బాబారు నిర్మించుచున్నారు గ్రామమునుండి అనేకజనులు విచ్చేయుచున్నారు. ఈ పురస్థానాలోజులు. సర్కారిబుట్టు ఛార్జీలు వక భాగము మాత్రము తిగించి రెండు భాగములు తీసుకొనుదురు. వాల్ల రోజులు మాత్రమేను. అధికారులు, మహమ్మదీయులు, శ్రద్ధబూతువు

న్నారు. ఒక ఉన్నత అధికారినిగూడ నగరమునుండి తప్పించుచున్నారు. దీని అగ్రస్థానమున విదిత విషాద ప్రదర్శనకాల ల ప్రదర్శించెదరు.

కాలము:

సరకు లతీక పైరులు యొందుచున్నవి. నేనవికాలము కన్న ఆధిమి యొండెలగలవు శత్రువులకు వచ్చి మేత ముడి లభించుట ముష్టరముగా యున్నది అగోగ్య కాఖవారు కలరాకు హేతువుగా యున్నట్లుల భావించుచున్నాడు వైద్య పుర్య వమునకు ప్రజలు అధికముగా వచ్చుచును అని పోలీసు కాఖకు ఇంతెబాం విషయమై తెల్పినారు. కలరా రాకుండుటలకు అగోగ్య కాఖవారు శ్రద్ధబూతుచున్నాడు.

స్థానిక వార్తలు

రెడ్డి బాలికల వసతి గృహము (హాస్టల్)

హైదరాబాదు నగరములో బాలికల ఉన్నత పాఠశాలలో తెనుగు ఇంగ్లీషు విద్యాభ్యాసమునకై మెట్రిక్ తరగతి వరకు విద్యాభ్యాసము ఏర్పాటు చేసియుండిన దండరి తెలిపినవిషయమే కాని యీ పాఠశాలవలన లాభముపొందుటకు పడటూరనుండి వచ్చు బాలికలు తగిన భోజన వసతులలో ఏర్పాటు లేనందున భూకాలమునుండి చాలమంది కిబ్బించు అండెడివి అందుచే కొందఱు పెద్దమనుష్యులు ఒక బాలికల హాస్టలును ౫౦౦౦ నిశ్చయించినారు ఆస్తుడే ౭౦౦ రూపాయల చందాను నమూనెపది ఉన్నత పాఠశాలా నమిపమండే ఒక పెద్దబంధు కిరాయుకు తీసుకొనబడినది అందు సుమారు ౩౦ బాలికలకు మంచినీరులు ఏర్పాటు చేయబడినవి. ప్రతి బాలికలకు నెలకు ౧౦ రూపాయలు తీసికొనబడును మాడుపుటల భోజనము పెట్టబడును. బాలికలకు విచారించుకొనుటకు విద్యావతులైన స్త్రీలు నియమించబడినారు అచ్చట కేవలము స్త్రీలకే ఏర్పాటు చేయబడినది జనానాథు మంచి ఏర్పాటున్నది రెడ్డి బాలికలకొక, వెలము, కమ్మ. మున్నగున మాన బాతువాచి సల ముండినో చేర్చుకొందురు. కావున యీ యమూల్యావకాశమును జూలవారు గ్రామములందు దుజులు ముఖ్యముగా రెడ్డు పొగట్టుకొనక తమబిడ్డలకు ఉత్తమవిద్య నిర్మించగలరని మనవి

ఈ హాస్టలుగురువారము ౨౭వ తేది ౧౯౩౩ సమయకు ౧ ఏకాకవరంగిరీతాలోకుండియే ప్రారంభించుచున్నాము రామలింగా రెడ్డికొద్దగి.

ఉద్యోగ ప్రయములు

భూమ్యుచాయ శాసనాను కొన్ని రోజులుగా జరుపుచుండిన నధికు జైరంగాబాదు, గుల్బర్గా, మెదక్, నరంగ లల నూలేదారు హాజరుచున్నారు. కీ కే దేవిగల్గవు తహసీల్దారు అగు యస్. యం అలీ గారి భార్యకు నెలకు ౨౦ రూపల ౭ రణము ముఖారి నము ౭౬౭౭

ఎస్కైడెను మెక్కాయాత్రకు పోవుటకు జైరంగాబాదు అన్యలుతాలక్తూరుగారిగు మ్యా వికారద్దిక్ అహ్మద్ ఖాక్ గారికి అరునెలల నెలవీయడెను.

జులై ౨౫ నుండి ౨౮ రెఫ్రి నెలలు నయ్యద్ ఇమకీ గారికి ౧౫ రోజుల నెలవీయడెనది

జైరంగాబాదు ప్రాంతమున కృష్ణవనాను కాఖాధికరి యగు పెంచలరెడ్డిగారి ఉద్యోగ కాలము జులై ౧ మొదల అక్టోబరు ౫ వరకు లక్షమ చేయబడెను.

కమగి తహసీల్దారు అగు మాలానా ముర్షుర్ హానేక్ గారు పెటిల్మంటుకాఖలో డైరెక్టుగానికి నహాయులుగా యమింపబడి ఎనిగెకొనినారు.

చందా దారులకు విన్నపము

ఇది మొదలుకొని మావత్రిక సోమ, గువారములయందు ప్రకటింపబడును. నిజాంరాజ్ ముతో ముఖ్యసంబంధము గలదగుటచే నూప కాకార్యాలయమునకు ఆదివారమునుమాని శువారము సెలవుగా నేర్పరచుకొనుటచే మార్కు యవలసి వచ్చినది. (గో. ప. సం)

హైదరాబాదులో ప్రసిద్ధి జెందినట్టి

ఆర్. ఆర్. గోపాల్ వారి బట్టలదుకాణము

మీరు చూచియున్నారా?

వివాహములకు తగినట్టి, పలువిధములైన వస్త్రములు అచ్చట దొరుకును. నగరములో ఏదుకాణములలో లేనట్టి చౌకనెలలు వీటికి గలవు.

అంతేకాదు—సరకు మీకు సచ్చనియెడలను, వెలలో ఏమాత్రము వ్యతిరేక్తము తెలిసినను కొనిపోయిన సరకు తొగి తీసుకొనబడును.

రాష్ట్రమంతటిలో ఈలాటి సంతోషకరమైన వర్తకము ఆశ్చర్యము ప్రకటించుచున్నది.

తెలిఫోన్ 576

తెలిగ్రాం. క్లాక్??

అలావుద్దీక్ బిల్డింగ్, పత్తర్ గట్టి, హైరాబాదు.

దివిన్ ఆస్కారెను కంపెనీ లిమిటెడ్ థిర్తి

అపూర్వ సమయము! బీదలకు ఒక గొప్పవరప్రసాదము!! దివ్యమైన తరుణము!!

ఈ క్షణముండే మా “క్రొ ఆపరేటివ్ బెనిఫిట్ స్క్రీమ్” ను చేరుదు

వేల పర్శెం తిము మెంబరులు చేరి యున్నారు. వైద్యరీక్షలేదు కఠిననిర్బంధములు లేవు స్త్రీపురుషులను వ్యత్యాసములేదు ప్రవేశకరసుమురు. 5/8/- సులభమైన నెలవాయిదాలను చెల్లించవలెను కంపెనీవారిచే చెల్లించబడిన డ్రైముసొమ్ము సుమారు రు. 8,00,000 గవర్నమెంటు అఫ్ ఇండియావారివల్ల చెల్లించిన ధరావత్తుసొమ్ము రు. 2,00,000 పూర్తి విఫరములకు, ఏజెన్సీ షరతులకు ఈ దిగువ తెలుపబడినవారికి వ్రాయవచ్చును.

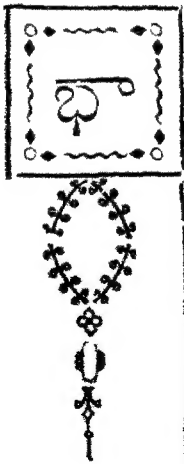
Angay Ramaswamy Sub-agent Hyderabad, Deccan G. Satyanarayan Secretary Branch: Market Street Secunberabad

గోలకొండ పత్రిక

(శ్రీమంతునివాసునిగారి వ్రాసిన శ్రీమంతుని బుధవారము)

బుధవారము

సంస్థాన ప్రజల ఘోష

రతసంస్థాన ప్రజల స్థితి జూడ దిక్కులేనట్లున్నది. వారు తమ రాష్ట్రములో తమకోరికలను తెలుపుకొన జాలకుండుటచే రాష్ట్రాంతమునకు పోయి ఆచట నుండి తెలుపవలసి వచ్చుట సంతాపకరము. వారి కోరికలు అందరిచేతను దూషింపబడు సంత నింద్యకు లైనచో వాటిని గూర్చి ఏవాదములక్కరలేదు

తమ పాలనకు తామే బాధ్యులమై యుండవలెనను ప్రజల కోరిక యంతవరకును అగ్రశాస్త్రు వేత్తలచే దూషింపబడలేదు. అంతేగాక ఈకాలమున నేటికి రాజ్యముందుగాని ప్రభుత్వము ప్రజల దే" యను భావము ప్రతి నాగరిక రాజ్యముందును అంగీకృతమై యున్నది. ప్రజాస్వామిక పాలన కాలము అంతరించలేదనియే మా నమ్మకము. కొందరు ఇట్టి, జర్మనీ మొలగు సామ్రాజ్యదేశములందు నియంతృపాలన (dictatorship) మున్నదిగనుక ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వముల తరించినవని వాడింతురు. అచటనైనను ప్రజలు నమ్మించినందువల్లనే వారు నియంతలు కాగలిగారు. నియంతలకు అవసరమగు స్థితి యేర్పడినన గనుకనే ప్రజలు నమ్మించిరి. అమెరికాలో మాజ్యెల్లుగారి అధికారము ఈమధ్య ప్రబలమైనదియు నీకరణముచేనే కావున ప్రజాస్వామ్యమునకు భంగమురాలేదు. ఇట్లు ప్రపంచముందు చుట్టుప్రక్కల రాజ్యము లో ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును దుడిచాచుచుండ భారత సంస్థానప్రజలు దానిచే ఆకరించబడుకొనినందు. దుడిచాతమన్న వారికి తమరాజ్యములో అదిలభింపదాయెను. మారదీకావలెనని తమ ప్రభువుగారికి తెలియనట్లు చెప్పుకొన కూడదాయెను. చెప్పుకొన్నచోటనైనను వారు మనస్సులవలె వారి కోరికలు కోరికలవలె అడరింపబడవాయె. ఇంకవారేమి చేయగలరు? తమ కోరికలను సాధించుకొనుటకై యితరరాష్ట్రముల యొక్క శరణు జొచ్చుచున్నారు.

బొంబాయిలో ఈ జులై నెల ౨౨-౨౩ వ తేదీలలోజరిగిన సంస్థానప్రజామహాసభయొక్క చతుర్థ సమావేశమునందు ఆమోదింపబడిన తీర్మానములు ఈవిషయమును అన్నిటికంటె ఎక్కువ స్పష్టముగా సూచించుచున్నవి. ఆ తీర్మానములలో నేమికలదు? సంస్థానప్రజలు రా కోల్లుచుండి యున్నను అఖిలభారత సమాహారము (ఆలిండి

యా ఫెడరేషను) ను గూర్చివచ్చులలో వారిప్రతినిధులకు తావీయలేదను కోవమును ఒకతీర్మానము తెల్పుచున్నది. సంస్థానప్రజలు ప్రతినిధులను శాసనసభలలో చేర్చుటకు ఏర్పాటులేనిది గనుక తెల్లకాగితపు సమాహార (ఫెడరలు) ప్రవృత్తియిప్పముకాదని యింకొక తీర్మానము చెప్పుచున్నది. మరికొన్ని తీర్మానములలో వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము, సంఘముగ చేరుటకుహక్కు మొదలగుహక్కులు కోరబడినవి. మరియుక తీర్మానము భావిరాజ్యం గమందు ప్రభుత్వముననుది ప్రజలసాక్షాత్తుగ నుండవలెనని చెప్పుచున్నది. తీర్మానములలో సంస్థాన ప్రజల యనుమానబుద్ధిని తెలుపునట్టివి కొన్నిగలవు. ఆ అనుమానమేమన సంస్థానాధిపతులకు తమకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నిచ్చుకోరిక లేదు అనునది. అందుకై ప్రతిసంస్థానము ఫేకరేషనులో విధిగాచేరవలసినట్లు నియమింపబడవలెననియు, అట్లుచేరు ప్రతిసంస్థానములోను బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము విధిగా స్థాపింపబడవలెననియు మహాసభవారు తీర్మానించిరి. ఇంతజేసినను ఆఖరుకు చర్యలలో సంస్థానాధిపులు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగముకలిగించిన గతియేమి అను సందేహముతో, ఫెడరలు చట్టముల నుల్లంఘించిన సంస్థానాధిపతులపై ఫెడరలు కోర్టులో దావా చేయుటకు సంస్థానాధికారులకుహక్కుండవలెననియు, ఎక్కడ దుష్పరిపాలనము జరుగునో ఆ సంస్థానముయొక్క ప్రజలకోరినవెంటనే అచటి అధిపతిని నార్కభాముకు తొలగి. పవలెననియు మహాసభ తీర్మానించెను. ఈతీర్మానములును సంస్థాన ప్రజలకోరికలను సాధించుటకై ఇండియాలోను ఇంగ్లండులోను ప్రచారము చేయబడవలెననుతీర్మానమునుసంస్థాన ప్రజలకుతమ ఆధిపతులపై విశ్వాస మెట్లు నశించుచున్నదో తెలుపుచున్నది.

సంస్థాన ప్రజల యనుమానము రెండువిధ విధములుగ నున్నది. ప్రజెప్పినట్టిది మొదటిది. ఇక రెండవదానిని గూర్చి విమర్శించెదము. తమ కోరికలను సాధించుకొనుటకై సంస్థానప్రజలు పర ప్రభువు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వము) ను, శరణుజొచ్చుచున్నారు. ఇద్దరికి ఆనుకూల్యము లేనప్పుడు—పిల్లులు కొట్లాడుటచే కోరికివలె—మూడవవానికి లాభమను నీతికూడ వారి హృదయములను బాధించుచున్నది. ఆఖరుకు సంస్థానాధిపతులకు, సంస్థాన ప్రజలను కూడ తక్కువజేసి ఎవరు శరణముగ వేడబడుచున్నారో వారు వారి లాభము జూచుకొని ఊరకున్నచో గతియేమి? కనుక సంస్థాన ప్రజల యభిమతములేనిచే వారి యధిపతిని సింహాసనమునండి తొలగించరాదనియు, తొలగించుచోట్లలో బ్రిటిషు యిండియానుండి ఎగుమతిచేసిన సిమిలునున్నవి ఉద్యోగులగుటగాక సంస్థాన ప్రజల ప్రతినిధులతో నేర్పరుపబడిన ఒక కమిటీనే పరిపాలక స్థానమున నియమింపవలసినననియు తీర్మానింపబడినది. కాశ్మీరము, ఆల్వాకు సంస్థానముల నివర్తనమును మనసునందం మహాసభ తీర్మానము గావించెడిది. మహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన యా. సి. కేల్కరుగారు చెప్పినట్లు, సంస్థానములలో బ్రిటిషు మంత్రులను నియమించుటచే బ్రిటిషు యిండియాలో భారతీయులకు ఉద్యోగము లీయబడుచుండుటవలన పోయిన స్థానములు బ్రిటిషువారికి సంస్థానములలో భరియగుటయేగాక, ఫెడరేషను ఒకవేళ యేర్పడినచో అందులో సంస్థాన ప్రతినిధులనుమేరుతో ఈ

దేశీయులుచేరి ప్రజలకోరికలతో సాధుగణము న్నువ్వడు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కోరికలనే సాధించుటకు సాధనభూతులై యుండగలరు.

ఇట్లు మొత్తముమీద భారతసంస్థాన ప్రజా మహాసభవారి తీర్మానములు సంస్థానప్రజలకు ఇటుజూచినను అటుజూచినను అనుమానమేమియు స్థితిని తెల్పుచున్నవి. సంస్థానములలో రాజులుండియు తమ ప్రజలను రంజింపజేయుక వానినిస్థితిలో జెట్టుట ఎంతమాత్రము గర్హింపదగినదిగాదు. కొడుకు తండ్రిని అనుమానించి ఇతరుల సహాయము నాశించుట తండ్రికా లేక కొడుకునకా అపకీర్తికరము? రాజైనవాడు ప్రజలకందరికి తండ్రివంటివాడు అను అభిప్రాయము నిల్చుచుగాని పృథలను పాణములేని తన సొంతసాక్షువలె రాజు పయోగించుకొనుటకు హక్కుగలదు అను అభిప్రాయమును ఎవరును వివేకవంతులు మెచ్చజాలరు. అట్టి అభిప్రాయమునకు తావుండినచోట్లలో నెల్ల ఉపద్రవమే ఫలితమైనది. కాబట్టి సంస్థానాధిపతులు తమ ప్రజల జూరసామర్థ్యములను బట్టికమక్రమముగ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునుపెచ్చించుచు పూర్తి జేయుటకు శాసనములను జాగుచేయక ఏర్పరుపవలెను. ఇంటిలో పెద్దపెరిగినకొడుకునకు ఇంటిపెత్తనమంతయు ఒప్పజెప్పినచో రాజ్యపత్యతియు నుండవలెను ఇంటివిషయములోవలెనే రాజ్యవిషయమును వరస్పరానురాగ నిబద్ధమై యుండవలెను. అనగా తమ ప్రజలకు ఏమిబాధలున్నను సంస్థానముల ప్రభుత్వమువారు సంతోషముతో తీర్పుచు వారికి మనఃకేశము గలుగనీయకుండ పాలింపవలెను. అట్టి రాజ్యములను ప్రజలెన్నటికిని విడువగోరరు. ఈబుద్ధిని భగవంతుడు కలిగించుగాక!

రయ్యల పత్రిక

తువకురయ్యల కొంతకాలము అజ్ఞాతవాసము గడిపి మరల రంగమునకు వచ్చినది. అత్యంతసంతోషావహమైన విషయము. సంతోషము కేవలము "తక్కిలా జాబితా" కొరకుగాదు. యధాగ్రు సంతోషము. కారణమేమన నిజముగా నిష్పక్షపాతమైన ప్రతికయరనినయే. ఇతరపత్రికలు హిందువుల పక్షమో ముసల్మానులపక్షమో తిప్పుక బహిరంగముగా వహించి మన రాష్ట్రములో మతాందోళనమునకు పురాదులు బహుకాలమునుండి బాగుగా వేయుచున్నది. ఈరయ్యల ఆపాదులను పెకలింప యత్నించుచుండును. రెండవ కారణమేమన ఈపత్రిక ప్రజాక్షయమున న్యాయమైన వాదము చేయుచుండును. ఇట్లు నోరు తెరిచి గట్టిగా ధ్వనిచేసినందుననే దానికి బలవంతు మహాధారణము వహించవలసివచ్చెను. ఇట్టిపత్రిక మన హైదరాబాదు వాతావరణములోకూడ ఊయాదిరోగములనుండి తప్పి బాలారిష్టము భూమిలు సోకుట మన్నగు బాధ్యములనుండి తప్పించుకొని యభివృద్ధికి వచ్చుచున్నదికదాయని మాకు చాల ముచ్చటయగుచున్నది. ఈపత్రిక మరల యేలాటి గ్రహసంకంధ దోషముల లేకుండ తిన్నగా యధాగ్రుముగా న్యాయవ్యవహారమున చరించి యభివృద్ధిగాంచి ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకు మధ్యవర్తియై సేవ చేయగలదని నమ్ముచున్నాము.

మీ విశేషాధికారములను వదులకొనుదు

సంస్థానాధిపతులకు

హితోపదేశము

భారత సంస్థాన ప్రజా మహాసభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

జులై ౨౨వ తేదీ శనివారమునాడు బొంబాయిలో జరిగిన భారతసంస్థాన ప్రజా మహాసభకు యజ్ఞ, సి కేల్కరు గారు అధ్యక్షులై చనిన ఉపన్యాసమును క్రింద వివరింపబడు ముఖ్యవిషయములు గలవు.

బ్రిటిషు యుడియా యొక్కయు సంస్థానములయొక్కయు భవిష్యత్తును నియమబద్ధము చేయుటకై పనిచేయుచున్న జాయింటు సెలెక్షన్ కమిటీ సమావేశము పనిని చాలము టును ముగించినది. సంస్థాన ప్రజా మహాసభయందలి ప్రసిద్ధ నాయకులకు సంస్థానములకును బ్రిటిషు యుడియాకును కలుగజూపు సంబంధము కొద్దిగా తెలియింపబడుచున్నది. అయితే ఫెడరేషను తయారగుచున్నదో లేదో యిక్కడనుండు మనకు తెలియదు. సంస్థాన ప్రజల విషయమున శ్రద్ధగల మనము ఈ కమిషనును వారి భవిష్యత్తును గూర్చి ఆలోచింపవలసి యున్నది.

సంస్థానాధిపతుల హృదయములు నిజముగా ఎట్లన్న వో తెలియుటలేదు. కొంతకాలమునుండి వారు ఫెడరేషను పట్ల యిష్టము చూపుచున్నట్లు డెవు. అయినను మరలమరల అతి భిష్టమును మార్చుకొనినట్టి కొంతమంది ప్రతిరోజును కనబడుచున్నది. ఫెడరేషను క్రొత్తవిషయము కాదు. ఇండియా అంతయు ఒకటి. ఫెడరేషను దూరపు అదర్శము. గుంటు ప్రజల సభలు. జాయింటు సెలెక్షన్ కమిటీ సమావేశములు దానిని కమిషనులకు మార్గములు సంస్థానాధిపతులు భియపడున చెందుకొనే గ్రహింపగలను. అయినను ఫెడరేషను పరిశీలింపదగిన మంచిమార్గము.

ఫెడరేషను ఆమె అభిప్రాయము వ్యాపించుచుండగా భారత సంస్థానముల మంత్రులు స్థానముల వర్తించువారిలో మార్పులు గలుగుచున్నవి. భారతీయ మంత్రుల స్థానమును విశ్వముగా యూరప్ యును లంచబడుచున్నాయి. ఏమే సంస్థానముయొక్క పాలనలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వము బోక్సము కిటుగ జేసిగొనుట అవసరమని తలచెనో అయిన సంస్థానములో నంతయు ఆయువు పట్టులైన ప్రభుత్వశాఖలకు యూరప్ యీ భావాలకు అప్పగించి తనలాభమును స్థిరము జేసికొనుచున్నది. ఈవిషయములో రెండు గమనింపదగినవి. ఇంతవరకును భారత సంస్థానములలో క్రిందినిండి పెరవకు ఉద్యోగులు అధికారులు భారతీయులే కాట్టి స్వరాజ్య మనునది కొంతవరకు సిద్ధించినట్లు అనుకొనబడుచుండెను. ఇంక ఆవాదనలో సత్యములేదు. మరియు ఫెడరేషనుకాననసభలు పనిచేయు కాలము వచ్చునప్పటికి సంస్థానాధిపతుల పేరుతో యూరప్ యీ మంత్రులు వోటిచ్చుట మొదలగు పనులు జేసెదరు. బ్రిటిషిండియాలో ఉద్యోగములు భారతీయులకు విధిలేకయియును కలసివచ్చుటవలన యూరప్ యీ కనటకలుగ నవ్వనికొద్దము ధర్మి చేయబడును. ఇంకను భారత సంస్థానాధిపతుల యూరప్ కును ప్ర నిధులు కాననసభలలో చేరి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయముల ననుకరించు గాని సంస్థానాధిపతుల అభిప్రాయములకు అంతగా అనుసరింపని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారత సంస్థానములలో జ్యోతియు కల్పించుకొనుటవల సంస్థాన ప్రజలకు కలుగు లాభములు సందిగ్ధమైనవి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి మాత్రముతప్పక పైచే ఎ సరదునిధియును లాభముగలదు.

నాకు ఫెడరేషను యిష్టము ఇండియాలో స్వతంత్రము లే సర్వాధికారముగల అన్నిరాష్ట్రము లుండుట నాకీష్టము లేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వముయొక్క కొందగు నియమలు బానిసలు — రాజకీయ ప్ర నిధులు కి లేకను మొదలగువారు — రాజ, మహారాజ, రాజావహదర్, రాజేశ్వర్, రాజేశ్వర్ ఆసు బిరుదులు ధరింతురు' ఇండియాలో తప్ప మరెవరేశములో గాని మానవత్వదోషముగ అహంకారముచే మైమలలేరు కాట్టి మనము మేల్కొని ఈ ఆహవానమును రానియకుండు చక్కనికొనకొనకదా! రమ్య చక్రవర్తి వలన విడి విదైత్ర నడచువో తెలుపబడినది.

నేను ఆరాజకత్వమును స్వీకరించుచున్నాను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు భాగ్యము భాగ్యముయొక్క గొప్పతనమును చూచి విహ్వలములు భారత సంస్థానములలో గలవు కావున

సంస్థానములను ఉంచవలెననియే నేను వాదించుచుంటిని అయినను ఆ సంస్థానాధి పతులు పేతుబులై తామును మా నవులమేయని తలచి కృత్రిమబోధా చిహ్నములను పేయములను వదలి నేయుచున్నందున, వారికి అదృష్టమువల్ల గొప్ప సానము లభించినందున తాము యితరులకంటె గొప్పవారము నీగవ్వంపక తక్కిన వారికంటె మేలుగా ప్రవర్తింప గల్గుట కేతము కావదని భగవంతుడిచ్చెనని తలంతురనియు ఆశించుచున్నాను.

ఇంతకునే చెప్పవచ్చిన దేమనగా, భారత సంస్థానములు రాజ్యపాలనయందు ప్రజలకు యిప్పటికంటె ఎక్కువ బాధ్యతనిచ్చి అధిక విషయములలో సంఘక్షేమమును యిప్పటికంటె ఎక్కువగ దృష్టియందుకు కొనుచు, యిప్పుడైనను ఆరాజకత్వప్రియుల యొక్కయు కమ్యూనిస్టులయొక్కయు చెబుతు సంతకత్తిండుకొన వచ్చును. సంస్థానాధిపతులు ఇంగ్లండు రాజుగాని ఆమెకో అధ్యక్షుడుగాని కోరిని అధికారములకు సంసోషముతో వదలుకొన వలెను. సంస్థానము యొక్క అదాయమును తమ తమ విచారణలో మాత్రమే యుంచబడిన సాక్షుగా భావించి ప్రజాక్షేమమునకే పరిపాలింపవలెను. ఫెడరేషనులో చేరి వారు బ్రిటిషుయుండియా ప్రజల ప్రభుత్వశాఖల ప్రతిబంధము కావడము. లేక చక్రవర్తి గారితోనే సంబంధ మేర్పరచుకొన యిష్టపరచు. సార్వభౌమత్వము కి భజింప బడె ఫెడరలు ప్రభుత్వమునకే యి యబడి వలెను. సంస్థానములను వాటి ప్రభుత్వము బ్రిటిషు యుండియాలో ప్రభుత్వమువలె నుండవలెనను షరతు పై ఫెడరేషనులో చేర్చుకొనవలెను. ఫెడరలు కానన సభలకు ప్రజాప్రతినిధులే ప్రజలచే ఎత్తుకొన బడవలెను. సంస్థానములలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సర్వస్వతంత్రమైన న్యాయశాఖను ఏర్పరచవల సంస్థానములందలి న్యాయశాఖ ను ఫెడరలు సుప్రీము కోర్టుకింద నుంచవలెను ప్రజలమూల హక్కులు ఫెడరలు రాజ్యాంగ చట్టములో కాననము చేయబడవలెను.

సంస్థాన ప్రజా మహాసభవారి తీర్మానములు

జులై ౨౩వ తేదీనాడు సంస్థాన ప్రజా మహాసభయొక్క ౪వ సమావేశము చాలసేపు జరిగి ముగిసెను. ౨౫ తీర్మానములు ఆమోదింపబడెను.

నేనుగుప్తగారి మరణము తెలియగనే మహాసభవారు తమసభమును దేశమునకు కల్గిన నష్టమును తెలుపు తీర్మానమును చేసెరి.

సంస్థాన ప్రజలకు ఎన్నిక పద్ధతితో కాననసభాధ్యక్షు ఆనకాకము నియనంపన తెల్లపత్రపు ఫెడరేషనును దూషించు నొకతీర్మానము చేయబడెను.

గుంటుప్రజలలోను జాయింటు సెలెక్షన్ కమిటీలోను సంస్థాన ప్రజా ప్రతినిధులకు చేర్చుకొనినందున మహాసభవారి యాగమామ తెచ్చి తీర్మానము చేయబడెను. అతీర్మానమే సంస్థాన ప్రజా ప్రతినిధుల సమ్మతిలేక చేయబడిన రాజ్యాంగమును సంస్థాన ప్రజ లంగీకరింపజాలరని చెప్పుచున్నది.

సంస్థాన ప్రజలకు వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము, మత స్వాతంత్ర్యము అప్రామా స్వాతంత్ర్యము, సభ్య గౌరవ స్వాతంత్ర్యము, చట్టము మల్లగుచ్చిరాము నేము మోసాడనవానికి బహిష్కరింపవలెనని ఇవియు ఇకనువిట్టియు మూలహక్కులు ఉండవలెను.

ఫెడరలు కానిముల నగ్గకమించిన సంస్థానాధిపతులపై ఫెడరలుకోర్టులో దావా చేయుటకు ఆవోటి ప్రజలకు హక్కు ఉండవలెను.

రాజప్రతినిధికి గలగ్గురు జనరలును సార్వభౌమత్వమును రాబోవు ఫెడరలు విధానములో నంచివెట్టుటవలన సంస్థానాధిపతుల నిరంకుశాధికారము మోచ్చును కనుక ఆపద్ధి దూర్యము.

సార్వభౌమము సంస్థాన ప్రజలకు దుష్పరిపాలనము నుండి కాపాడవలసిన విధి కలదు ఈవిధిని ప్రజల యనుకు తీలేనిది మరెవరెకీ మార్చరాదు.

ఇంగ్లండులోను ఇండియాలోను సంస్థాన ప్రజల కోరికలను వెల్లడింపుటకు ప్రచారము చేయవలెను.

ప్రపంచాధిక మక్కిలి గమనించి సంస్థానాధిపతులును సంస్థానములలో జమిందారులును భూగు పన్నులలో చాలా మట్టును తగ్గించవలసి యున్నది.

విసంస్థానాధిపతినిగాని అచటి ప్రజల కోరికలేనిది దుష్పరిపాలన చేయుచున్నారను సాకుతో సింహాసనమునుండి తొలగింపరాదు. ప్రజలు కోరినపుడు సార్వభౌమ అలగ్యము చేయరాదు.

సంస్థానములలో బ్రిటిషిండియా నుండి సివిలు గర్వి ను ఉద్యోగులగు పెచ్చి నియమింపరాదు. అందుకు బదులు ప్రజలకు ప్రతినిధులగువారు గల కమిటీ నొకదానిని నియమింపవలెను.

భారతదేశమంతయు భేదములేక ఒకటిగ నుండుటకై ఫెడరేషనులో ప్రతిసంస్థానమును తప్పక చేరవలెను. ఫెడరలు కాననసభలో సంస్థానాధిపతులకు మొగ్గు స్థానములు ఉండరాదు.

ప్రతిసంస్థానములోను బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నెలకొల్పబడవలెను.

రాబోవు రాజ్యాంగములో ఇండియా ఫెడరలు ప్రభుత్వముయొక్క సర్వాధికారము ఇండియా ప్రజలకు చెందినదై యుండవలెను.

ఇంకొక తీర్మానములో మహాసభవారు సంస్థాన ప్రజల మరకసలను నిచారించి వాటినితీర్చి విషయమున సర్వశ్రేయో నుటకై తమ కార్యనిర్వాహక వర్గమునకు అధికారమిచ్చిరి.

మంగ్రోలులో విదేశీయులనిషేధము

మంగ్రోలు అధికారుల అనుమతిలేనిది మంగ్రోలు సంస్థానములోనికి ఆచటపుట్టిన వారురావూడదని ఆ సంస్థాన ప్రభుత్వమువారు ఈమధ్యనే కాసింపిరి.

భావల్పూరులో దురవస్థ

మహాసభయొక్క మొదటి

హిందూ మహాసభయొక్క జనరలు సెక్రటరీ ఈ కింది విధముగ చెల్పుచున్నాడు:—

భావల్పూరు సంస్థానములో హిందువుల కోరికలు తీర్చబడెననియు ఆంధ్రవలన యిప్పుడు అత్యధి పేతువేయు లేదనియు ఈమధ్య వార్తాపత్రకల యందలి వార్తలు హిందువులను మోసముతో నమ్మించి యుండెను. అయితే ఆ సంస్థానముందలి స్థితి యిప్పటికిని తృప్తికరములేదని యిప్పుడిప్పుడే తెలియుచున్నది.

కొన్ని కోరికలను — (ఉదా: స్వస్వామ్యపు హక్కును దగ్గు యిప్పుడు ఏర్పరచబడియున్న గడుపు ముగియగనే రద్దీయింప, భావల్పూరు పురపాలక సంఘమును ఎన్నికలతో నేర్పరచుట, స్థానిక న్యాయవాది సంఘము నేర్పరచుట, హిందూమంత్రి నొకని నియమించుట) — తీర్చువిషయమై ఆ

లోచించుమన ననాలగారి వాగ్దానము చెల్లింప బడెను. ఆవాగ్దానమునుజూచి డి గ్రాంతులైన మిఖ్లాధికారుల మూలమున కసిక్రీపుకోను చున్నట్లు పరిపాలనము చేయబడుచున్నది. కొన్ని సర్వ స్వామ్యపు హక్కులు — (ఉదా: అగ్రికల్చరలు నవికయించి విషయమున) యంతవను నిలిపివేయుట యుండినవి మరల ఉద్ధరింపబడినవి.

ఈమధ్య సంభవించిన చిత్తుకొంగువైన ధిక్కారల : డిడినిగూర్చి విచారణ యంతవరకు చేయబడెను. అట్టివారి కిక్షయు విధింప బడెలేదు. ఆ సంస్థానమందలి హిందువులకి యింకను ఆనుచు నా స్వస్థమై యున్నది. వాకిక్ష ముండు అంతమురా నీను.

కాశీరు హిందువులు
తురకలలో గలియుట

కాశీరు ప్రభుత్వమువారిటు ప్రకటించుచున్నాడు:-
జనవరి ౧౭ వ తేదినాడు లాహోరు ప్రెస్ లో ప్రకటితమైన ప్రకారము ౧౦౦ మంది చామరులు (హిందూ) నిష్క్రమణియై పూర్వ జిల్లాలో షేక్రా గ్రామమున నిర్బంధమునందు మహమ్మదీయ మతములో గలిసిరిని పూర్వ హిందూ సభవారు తెలిపియుండిరి. అందఱి సమక్షమున విచారణ జరుపవలసినదిగా పూర్వ వత్తి జిల్లామేజిస్ట్రేటున కాజ్ఞాపించెను. జిల్లామేజిస్ట్రేటు పండ్ల తిగంగారాగారు షేక్రా గ్రామం పోయి, హిందూవులు ముస్లిములు అందఱి సమక్షమున విచారణ జరిపిరి. పూర్వ హిందూ సభ తరపున లాలా రూపలాల్ (వకీలు) సి. హెచ్. బదరీనాథ్, మహాశివు బలరాముగారును వచ్చియుండిరి. మఱి పుచ్చుకొనినవారు వాజ్ఞానము లొసంగిరి.

వారందఱు తాము యిష్టపడి మహమ్మదీయ మతమున గలిసినట్లు తెలిపిరి. నిర్బంధములేక విచ్చిక్రముగానే మత స్వీకారము జరిగెనని మేజిస్ట్రేటు రిపోర్టుచేసెను. మతస్వీకార సమయమున సభలో ఒక కుంకముల కాళి తురక ఉద్యోగి, ఒక తురక స్కూలు మాస్టరు తురక పట్టారి పాల్గొనినట్లును మతాంక కుంకములకాళి ఉద్యోగి లాలా చంద్రాదాసు ప్రతి కుల ప్రచారమున పాల్గొనినట్లును మేజిస్ట్రేటు రిపోర్టుచేసెను. ప్రభుత్వోద్యోగులు మతవర్ణ సంబంధములతో జోక్యపడరాదని నియమ ములంఘించినందులకై ఆ ఉద్యోగులపై పూర్వ చర్య గైకొనినాడు.

బరోడా మహారాజు ప్రశంస

ఈశ్వరభండారా సంఘమువారు గ్రోవ్ వేజర్ మాసు లోబింగుగావించిరి. సర్ సామ్యుయల్ హోరు, బరోడా గైక్వారుగారు వెలిరిరి.
భారతదేశముయొక్క షేమునను సైకేరేషను తప్ప వేరు గత్యంతరము లేదని గైక్వారుగారు చెప్పిరి. భారత ప్రజల వివేకముపై సైకేరేషనుయొక్క జయపజయము లాధారపడి యుండునని శ్రీవారు చెప్పిరి.

ఆయన గైక్వారుగారిని ప్రశంసించిరి. విందుచేసిన లార్గింగ్ గారు దుపయ్యసించుచు అంగదేశమునను వచ్చిన భారతీయులను గారవిందుటకు గైక్వారుగారు సంఘమువారికి గొప్ప సహాయముచేసిరిని చెప్పెను.

భవనగరు లైలు ప్రమాదము

అహమ్మదాబాదు జూలై ౨౨:-
భవనగరు సంస్థానమునందు సనోహ ప్రేషువద్ద నిన్ను ఒక ప్రయాణీకుల బండి గూర్చుబండిని డిక్టేసెను. లాగు రుప్రయాణీకులు గాయపడిరి. గూర్చుబండిను ముక్కును కృతేసెది. అందరి డ్రైవరు, బాగుపనివాడు యెదుటిబండిగ వడి వచ్చుటగాంచి ముందే దిగిపోయినందున తప్పించుకొనిరి.

జయపూరు మహారాజుగారికి

చక్రవర్తి దర్శనము

లండన్, జూలై ౧౮:-
సార్వభౌముడు జయపూరు మహారాజుగారికి దర్శన మొసంగిరి. [రూటర్]

పాటియాలారాజుకు బెదరింపు?

వట్టిదని ఇండియా ప్రభుత్వముచెప్పుట

సిమ్లా, జూలై ౧౮:-
తన రాజ్యములో కొన్ని అసందర్భములను విచారించుటకు విచారణ కమిటీచేసెన అంగీకరింప వలసినది. లేదా చెండ్ల రాజ్యమువదలి పోవలసినదని పాటియాలా మహారాజువారిని ఇండియా ప్రభుత్వము బెదరించినట్లు. నేషనల్ కాల్ పత్రిక ౧౮ వ తేదీని ప్రచురించెను.
ఈ ప్రకటన కేవలము ఆసత్వముని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నాను. [ఆ. ప్రె.]

ఇందూరులో పెండ్లిచట్టము

వివరీత వ్యయముకూడదు

ఇందూరు మహారాజుగారు సంస్థానములో పెండ్లిచట్ట లోవేయబడు ఖర్చు అధికమగుచున్నదని దానినిరిగొంపవలచి న్నేటు కాన్సిలులో నొక కాసనమును ప్రవేశపెట్టదలచినారు ఇది ఏ పెండ్లిలో గాని తమతెగవారికి చెందువలెకంటె ఎక్కువ చెయ్యగూడదని విధించుచున్నది బంధువులుగాక తక్కినవారిని ౫౦ మందికంటె ఎక్కువమంది పెండ్లిండ్రు పిలువరాదు పెండ్లి కట్టుములను ప్రార్థింపరాదు ఈ సంబంధనలను ఎవరకొకమందివలెను రూ ౧౦౦౦ ల ఒరిమానాగాని ఒక వారము సాధారణ ఖర్చుగాని శిశువిధింప యెను మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటులే యిట్టికేసులను విచారించ నధికారవంతులు. అటువంటి నేరము చెయ్యవలెట్లు తెలియగ నే వారు నిషేధా జంయ వచ్చును

భోరు సంస్థానములో బొంబాయి గవర్నరు

బొంబాయి, జూలై ౧౯:-
భోరు సంస్థానమునకు బొంబాయి గవర్నరుగారు విచ్చేయి ౧ శ్రీమంతి పంట్ సచివగారు స్వాగత పత్రమును ముచ్చించిరి. బొంబాయి ప్రభుత్వమువలన తమకుగల్గిన సహాయమునకు కృతజ్ఞత చెల్లును, ఇకముందు రాజధానిలోని సంస్థానములను ఇండియా ప్రభుత్వముతోనే ప్రత్యక్ష సంబంధ మెర్పిటుపబడినను బొంబాయి ప్రభుత్వ మెప్పటికలెతమయెడ మైత్రి విహించి కలహ లీచ్ఛముండ వలసినదని హాస్సరించిరి.

గవర్నరుగారు మాటాకును, తానింతవరకును తన ప్రభుత్వముతో సంబంధముగలి సంస్థానాధీశులతో పరిచయము గల్గిరించు చున్నట్లును ఇట్లు సంబంధము మాటిపోవుచున్నందున ముందుగా ఆస్యోగ్యతను భంగముండదని వారందఱికి లేఖలు వ్రాసియున్నట్లును తెలిపిరి.

నజర్నాత్యాశ్రమము చాలింపబడుట

గాంధీమహాత్ముడు నజర్నాతీ నది గట్టుననున్న ఆశ్రమమును ౧౮ ఏండ్లు నడిచినదానిని చాలించ నిశ్చయించి ఆసోసియేటెడు ప్రెస్సు విలేఖరికి క్రిందివిధము తెచ్చెను. "గోరాలములో పాల్గొన్నవారు నూర్లు, వేలు మంది తమదంతియు పోగొట్టుకొనినారు. గ్రామములు ధైర్యముతో పడిన బాధల కధవిని నేను ఎదైన కఠినచర్య నేను చేయవలసి అక సరము కలదని తలచితిను. ఈధర్మామిద నాదని చెప్పకొనదగిన దేదిగాని లేదు. ఈశ్రమము బహుశా ఆస్పత్రికంటె ఎక్కువ విలువగలిగి. నేను నాజీవితములో మరయొక్క శ్రోత్త విల్లోద్యమమునకు పూనుకొనబోవునపుడు ఆశ్రమవాసులు ప్రసన్నము లరివాల్లు చేయుమండిన పనులను చాలించి నాతో చేరుబడి పిలవలసిట్లు నేను తలచినాను."

౪౩ గురు బిడ్డలు తండ్రి!

ఇస్కాంటులునందు హడ్డిచే ఆమ నొక తుమ్మకొకి ౪౩గురు బిడ్డలు. ౩౮ మంది తనయులును, ౫ గురు తనయులును గురు హడ్డిగాకి సుల్తాను ఏదేట గోధుమనస్థులు చెయ్యచుండిరి కాని అమామాలరు ఇచ్చుక కొట్టచేసినందున హడ్డిగాని పింఛను ఇచ్చించుకెన ముస్తఫాకమాల్ సామ గారి మొరపెట్ట కొనుచున్నాడు

మోతీ మర్దనము

అన్ని నెంపరులకు వజ్రాయుధము.

తలనొప్పి, వాస్యపుకొప్ప మొదటిపుడు. కాశ్మీర్మిర్లు, పట్టు కడుగులు చెబునటు చెబ్బు నొప్పలు, - గొంతు నడివరు మొదలగు సకల బాధలను అమృతముగా మార్చును.
తేలు, ఎలక, జెట్టి మొదలగు విషక్రిముల కాట్టా మందును వెంటనే బాగుగా రాచి కాడన మోనును. ఒకసారి పరీక్షించిన తెలియును.
వల చెబ్బి సహ నీనా రాత్రి, విడిచినా జి.ఆ. చిప్ప నీనా ౩౭. టపాపు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్ల దొరుకును.
మోతీ మర్దనచే పో హైదరాబాదు-చక్కణ్.

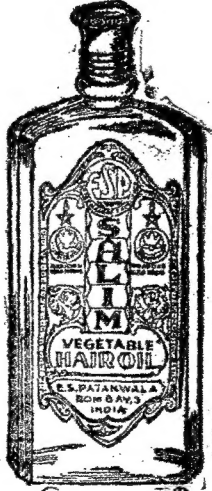
నీకు మంచి అందమైన వెంట్రుకలు

నా వెంట్రుకలు యింకొకరకముగా ఉండిన బాగుండును అని నింక ఆనకొనవలసిన పని లేదు. ఎందుకనగా, వాటి విషయమై ఏ కేలాటి ఆత్మప్రీ యునన శరీరీ తలనూనె నీకేమి చేయగలవో పరీక్షింపుము. అది వాటిని మరంత యొక్క వనిగనిగలాడువలయు అలలవలె నుండునట్లును, ఏవిధమునగాని ఎక్కువ అందముగా నుండునట్లును, చెయ్యగలను. శరీరీ తలనూనె వెంట్రుకలను అందమునప్పు అశ్రుతమైనద్రవము ము: వెంట్రుకలను పోషించి, వాటిని దృఢముగను ఆరోగ్యవంతముగను చేసి, వాటి స్వభావ నిర్దమగు వచ్చెను ఆకారమును కాపాడగల పదార్థము ఈ తలనూనెలో ఉన్నది. వెంట్రుకలు పెంసిపోవుటను రాచిపోవుటను నిల్పుటలో "శరీరీ" కు సహనమైనది లేదు. మరయు అది తప్పక ముండును రానియక కాపాడును. ఒకసారి ఉపయోగించి తప్పి పొందడు. ప్రతి చోటను దొరుకును.

యూరు చేయువారు:-

ఇ. యన్. పటన్యాలా

182/84 అబ్దుల్ హక్క్ వీధి, బొంబాయి ౩.

గౌరవ ఇన్ స్పెక్టర్ రెన్సు కంసెనీ లిమిటెడ్, హెడ్ ఆఫీసు కోట 125, భాం.

ఇండియా కంసెనీ ఆక్రిందకు మరయు వ్రావిడెయి సానైటి అప్రెండసు గార్డు వెంటు వారికడ రిజిస్టరు చేయబడినది
దీనిని సామాన్య అవాసములకు వాడుకగా వ్రావిడెయి (ప్రాఫిటర్ కె వి మాధవ, యం. వి. ఏ వి ఏ వాణిశల గ నానుచున్నాడెడికో వి వి శ్రీ వర్షము చాలా ఆహూముగా యున్నది ప్రవేశ రుసుము రు ౨.౫౦ మాత్రమే నే డే ఈరంపెనిలో వాలెనీదామిగా చెయ్యడు పలుకుడిగల జిల్లాయేజెను, సబ్ ఏజెంటు కావలెను మంచికమిషను ఇవ్వబడును. కంసెనీలకు రూ ౫౦౦లకు మెట్లె ఇవ్వవలగాని లేక ఈక్రింద కనగరిచిన విధానముకు వ్రాయుడు.
మో కాశీమూరావు స్పెషల్ క్వెషెంట్ యెన్సె, గౌరవ ఇన్ స్పెక్టర్ రెన్సు ఏజెన్సీ, అదండెల్ డెవెల్ప్. జిమ్మోపడినదగు, సిక్కు వారాడ్ అడి హూనుకెను.

మీ యింటిలో

అన్నివైపుల చూడుము!

తెరలు మానివోయినవా?

కప్పు గుడ్డలు పాడైనవా?

వాటికిమలు నీవు యప్పుసామానగుడ్డలను తగు-
వధరకకొని ఉపయోగించ వచ్చును. అని మంచి
జ్ఞానముగలవి. రంగులేని గాని ఎండకుగాని అదు-
కునకుగాని మాసిపోవు.
ఈ రోజు వచ్చువాటిని చూడుము!

EDSU Fabrics

అల్లావుద్దీను చిర్డింగు, పత్తుగట్టి హైదరాబాదు

స్థాకులుంచుకొనువారు:—

౧ మహమ్మద్ యన్నాస్ అండ్ సన్సు
ఇంజనీయర్ పోస్టుఫీసును ఎదురుగా,
హైదరాబాదు.

౨ యల్. బి.ఖాన్, అండ్ కో.
ఇంజనీయర్ పోస్టుఫీసును ప్రక్కన,
హైదరాబాదు.

౩ కె. యె. శర్మ, అండ్ కో,
కొత్తబస్తీ, బిక్కిరాబాదు.

బాల పాఠములు

పాఠము ౫
అకారణము

నీచేరేమి?
సాలమక.
దయచేయండి. కూర్చోండి.
సాలమక అంటే ఏవర్ణము?
ఏవరమైననీమి? అతడు సాలమనే
ఎవరక్కడ?
నేనుమేఘుణ్ణ.
నీవేవర్ణము?
నేను వరమాను.
పో! దూరంగా పో!

ఎందుకు? నేను, సాలమను వినతల్లి పెత్తల్లి
బిడ్డలం. సాలమను మొన్ననే క్రైస్తవుడైనాడు.
అందుకేనా అతనికి స్వాగతమిచ్చుట, నేనుతాక
రానివాడ నగుట?

అయినా సాలమను 'సాహెబ్' నీవు మేఘు
డవు, నేనేమిచేసేది?
సాలమక గారూ, నమస్కారం.
మేఘుడా, వెళ్లిపో.

పాఠము ౬
అన్యాయము

ఎవరు శుద్ధులు?
ఎక్కడంటే అక్కడ ఊయవారా?
ఎక్కడంటే అక్కడ మురికిని అశుద్ధమును వేయు
వారా?
అపరిశుద్ధముగా నుండువారా?
చీపురుతో పిడుగు చిమ్ముచు పోవువారా!

కాబట్టి అశుద్ధులేమో శుద్ధులు, మనలను
శుద్ధులనుగా నుండువారు అంటరానివారు!
ఇది అన్యాయము!

పాఠము ౧౦
పుట్టుక చేతనే.

మొదటిబాలుడు:- ఓయ్! నీవు, అస్పృశ్యునితాకి
మెలవడినావు. నుమ్మును తాకవద్దు.
రెండవబాలుడు:- అతడు అస్పృశ్యుడుకాదు. అత
డు అస్పృశ్యునివలె కనబడడు. అతడురాజ
పుత్రునివలెనున్నాడు.

మొదటిబాలు:- అదంతయు ఎందుకు? అతడువీధు
లూడ్చువాడు. అయితేయిరోజు స్నానం
చేసి కొత్త గుడ్డలను కట్టుకొన్నాడు.

రెండవబాలుడు:- అయితే అతనిని ఎందుకు
తాకరాదు?

మొదటిబాలుడు:- ఎందుకంటే అతడు పుట్టుకతో
వీధులూడ్చువాడు. చెత్తను అతడు తీసి
వేయుచు.

రెండవబాలుడు:- ఇప్పుడతడు చెత్త నుతీయుచుండ
లేదు. అతడిప్పుడుభంగీకాడు, రాజపుత్రుడు.

మొదటిబాలు:- ఎంత మొద్దుపురా. దూరంగా
ఉండు, నన్ను తాకకు. నీవు భంగీనితాకి
నావు.

రెండవబాలుడు:- మంచిది, అయితే నీవు, అస్పృ
శ్యుడవు. నేను నిన్ను తాకను.

పాఠము ౧౧
బుద్ధి లేదు

(తాగుబోతైనను, బ్రాహ్మణుడు స్పృశ్యుడు!
మాంసము తిన్నను వైష్ణవుడు స్పృశ్యుడు?
దరిద్రులను కఠినముగా చూచినను, బసియావై
శ్యుడు స్పృశ్యుడు?

అంగగొండియైనను (బ్రాహ్మణుడై స్పృశ్యుడు.
అపరిశుద్ధులైనను. అపరిశుద్ధులైనను, త్రాగు
బోతులైనను, కామదరులైనను, శాశ్వతులైన
ను, బ్రహ్మక్షత్ర వైశ్యకూడులందరు స్పృశ్యు
లు! అయితే అస్పృశ్యుడనబడువాడు పరిశుద్ధు
డైనను, సత్యవాదియైనను, నిరవరాధియైనను,
భగవంతుడే అయినను అంటరానివాడే. భగ
వంతుడు ప్రతిచోటను గలడని మనకు నేర్పలే!
ఎంత అవివేకము!

బొంబాయి నగర జనాభా లెక్క

౧౯౩౧ సంవత్సరపు జనాభా లెక్కల ప్రకారము
బొంబాయి నగరమునందు వేయింటికి ౨౪ మంది విద్యార్థుల
కులైయుండిరి. అంగభాష వ్యవసించినవారు వేయింటికి
౧౧౬ మాత్రమే యుండిరి. ౧౯౨౧ వ సంవత్సరమున వి
ద్యార్థులకుల వేయింటికి ౨౩మంది అందు అంగభాషవ్యవసరిం
చినవారు ౭౦ మంది మాత్రమే యుండిరి. విద్యార్థులకుల ౭౦
భ్యుల మాత్రమే అంతగా కట్టించుకూడె అంగ విద్యార్థుల
సంఖ్య ౭౦ మంది ౧౧౬ కు హెచ్చెను.

వైశాల్యమున ఈనగరము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు
పాల్గొననగరము. ప్రపంచమునంగల నగరములలో ౨౧ వ స్థా
నము నలంకరించుచున్నది.

౧౯౨౧ వ సం॥ బొంబాయి జనసంఖ్య ౧౧౬౧౩౮౩

వియుండినది.

బొంబాయి విద్యార్థుల సంఖ్య వేయింటికి

విభాషయందైనను అంగభాషలో

హిందువులు	౧౮౮	౭౧
ముస్లిం	౧౯౬	౪౯
కైతులు	౨౫౪	౬౮
కౌరాష్ట్రీయులు	౭౪౨	౫౪౪
క్రైస్తవులు	౫౧౦	౪౨౫
యూదులు	౪౪౬	౩౧౬
ఇతరమతములు	౪౭౪	౧౩౭

మింజానిబ్ ఆలీజనాబ్ రాజానివరాజు భర్తవంతు
ఆసిఫ్ జాహీ అ.జ.హానీ

ప్రకటన

ఇష్టహారు ఇనామిమజ్రియే దప్తరుకమిటీ
యంతజాం జాగీరాత్ ఇస్తేటు ఇలాకేహజా

మొక్కర్దమా

దర్వాపు ఇనామ మాజీ కోండ్ జాగీరు తా॥
లాతూగు జిలా ఉస్మానాబాద్.

ఉస్మానాబాదుజిల్లా లాతూగు తాలుకా
లో వుండబడి మాజీ కోండ్ జాగీరుయొక్క ఇనా
మి దర్వాపు కార్యాయి మహాకమా హజాలో
ప్రారంభించబడినది. మరిన్ని గుండేరావు వామా
ధవరావు పక్షమునుండి తాను జాగీరు ఖాబీజ్ మ
రియు సనదుగలవారుగా నున్నామనియు, దర్వా
పు తర్వాత ముంతఖబా ఇనామిసాదర్ కావ
లయును, అని యొక దరఖాస్తు చేరియున్నది. కా
వున ఈ జాగీరు విషయమున వుజరుచేయదలచిన
వారు ఈ ప్రకటన వెల్లడించిన తేదీనుండి ఆరువార
ములలోగ మహాకమా హజాలో పేష్కాచేయవ
లెను. ముద్దతు గడచిన వెంటనే దరఖాస్తుదారు
నిచే జాబితా ప్రకారము సాక్ష్యము మొదలయిన
వి తీసికొని కార్యాయి తప్పియా చేయబడును
తరువాత ఎవరెవరు విమతకావుదు.

వాకే చండవవాకే.రు ముతేమదీ, మింజా
౧౩౩౩౩౩౩౩

సకలైపు అన్యాయరెన్ను కంపెనీ ఆపు కనడా

ప్రజాసేవ యందలి సాహస కథనము

కనడాలో ౧౮౬౫ లో ఇక్తకార్పరేటు అయి ౧౮౭౧ లో పని ప్రారంభించినది

౧౯౩౧ లోని అభివృద్ధి	...	౬౦ ఏండ్ల అభివృద్ధి
అమలులోనుండు అన్యాయరెన్నులు	...	రు. ౮,౩౫,౯౧,౧౫,౨౫
చెల్లింపవలసిన కొత్త అన్యాయరెన్నులు	...	,, ౧,౪౪,౬౪,౦౮,౭,౮౦
మొత్తము ఆదాయము	...	౫౩,౬౦,౮౮,౯౮౩
మొత్తము వ్యయము	...	౩౯,౪౪,౫౫,౪౨౮
పాలసీదార్లకు పేమెంటులాభములు (౧౯౩౧)	...	౨౫,౦౯,౬౪,౯౪
ఈ అన్యాయరెన్ను ప్రారంభించినది మొత్తము	...	౧,౬౫,౪౭,౫౨,౬౧౬
పాలసీదార్లకు పేమెంటు లాభములు
అధికము, సంభావ్యత, రిజర్వు	...	౫,౭౮,౮౧,౩౬౬
మొత్తము అప్పులు
(చెల్లించినకాపిటర్ స్టాక్ కలసి	౧,౬౫,౩౯,౧౧,౬౬౦
అప్పుట్టు (౩౧ డిసెంబరు ౧౯౩౧)	...	౧,౭౧,౧౭౯౩,౦౨౭
ఇంపు	...	౧,౬౩,౩౭,౨౦,౪౪౨
౯౩౦౬౦౫౮౮౪౦ యూలోరు ౨౭౦౯౭౩౮౬౬	...	రూ ౨౮౨౨౯౯౨౧౯౧౧౧౦
మొత్తముచే రక్షింపబడివారి కంట్రీ	...	పాలసీదార్లకు డివిడెండుగా
మున నియ్యబడును	...	అలాటచేయబ డినవి.

కంపెనీకి బొంబాయి కలకత్తా డక్కా లాహోరు లక్నో మద్రాసు కోలంబో, రంగూనులలో
ఆఫీసులుగలవు.

అన్ని జిల్లాలలో సమర్థులగు ఏజంట్లు కొవలయును
అన్ని వివరములకు:-
ఎ.కె.హార్వ
చిరువజంట ౭౦౪౩ నుల్లిక్ స్ట్రీటు సికింద్రాబాదు

ది సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్

సంపాదకము
సమాచారము
వివరము

రూ 3,32,00,000
రూ 1,12,00,000
రూ 20,00,000

భీమా పద్ధతి

సెంట్రల్ బ్యాంక్ సేవింగ్స్ బ్యాంకులో డబ్బు దాచిపెట్టుకొనువారి ఉపయోగార్థమే మేము ఈ గాం. రూ ౨౦-౦ అగతతగ్గు మొత్తపుప్రమియుములతో రూ ౫౦౦లు, రూ ౧౦౦౦లు వారసల పాలసీలను క్రమముగా ఇవ్వగలము.

చెక్కులద్వారా సేవింగ్స్ బ్యాంకులెక్కలనుండి
టీసికొనబడుట

మా కస్టమర్లయొక్క అనుకూలమునకై క్రొత్త సేవింగ్స్ బ్యాంకును ప్రవేశపెట్టినాము అందుండి డబ్బును చెక్కులద్వారా టీసికొనవచ్చును.

చివరములకు ది సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కు వ్రాయును.

కేసినీరోడు, హైదరాబాదు (దక్కన్) కేమున్టీటీలు, సికింద్రాబాదు (దక్కన్)

INDEPENDENCE

స్వతంత్రము పొందుటకు

ఉద్యోగపు దాస్యమునుండియు, నిరుద్యోగపు విచారమునుండియు
స్వతంత్ర పొందుటకు

సార్ ఎ జెన్సీ టీసికొనుదు

జీవితము లేక మంచిమీదను
పాఠశాల వేరవము
ప్రాచీనములకు లాభములు

4. కాశ్యోతోద్యోగము
5. అంతరిక ఉపయోగపడు పద్ధతులు
6. మీ జనుమునకు కావలసిన వసతులు

మీ విజయము స్థిరము

ఏలననగా:— మా పట్టాలు రద్దుకొనేరవు.
అకత్తతి లాభములు ప్రతి పట్టాకును గలవు.
స్వల్పసాము హెచ్చుగ చెల్లించిన, ఆకస్మికప్రమాదములవలనిలాభములుగలవు.
మా నిశ్చలత్వము నిస్సందేహము.
చాలసీలు హాల్నాణెములో నివ్వబడును.

వివరములకు

ది స్టార్ టెఫ్ ఇండియా ఐ. ఓ. జి. అమూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్
(మదరాసు)

బ్యాంకింగ్ హనుమకొండ.

సింగ్హవీ (Singhvee)

G. Raghunathmull Banker
జి. రఘునాథ్, బ్యాంకర్
హైదరాబాదు— దక్కన్

టెలిఫోను
నెం. ౨౪

మిసర్స్ థామస్ కుక్ అండ్ సన్ బ్యాంకర్స్, లిమిటెడ్,

వారికి

హైదరాబాదులో ఉత్తర ప్రభుత్వరహులు జరుపును.

గోలకొండ పత్రిక ప్రచురణకు మద్దతుగా వ్రాయును.

ఆతంకనిగ్రహ
మాత్రము

ఇప్పటి బలవర్ధకావధములలోకల్ల శ్రేష్ఠము
తమాత్రము

అజీరకోగములను పోగొట్టును.
నరములకు శక్తి నిచ్చును.
జాపకశక్తికి మరుగుదనము నిచ్చును.
రక్తమును శుద్ధిచేసి వృద్ధిజేయును.
బలమును వృద్ధిజేయును.
(పాదమునకు నూతనో శ్రేణము నిచ్చును.
ఇంకను అనేక లాభములు గలవి.

౩౨ మాత్రముగల డబ్బు గిక్ వెల ౧౦-౦
ఇతర వివరములకు మేము ఉచితముగా తపా
లా ఖర్చులు మీకు తగులకుండు పంపగలచిన్న పుస్త
కమును

కామశాస్త్రము

చదువుడు

ఆతంకనిగ్రహఫార్మసి,

26 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణ సోపు ప్యాకర్
నిజాం నబ్బు

నైజాంనబ్బు పైనవ్రాసిన ప్యాకర్లలో స్వదేశీయులచే
తయారగుచున్నది. ఈనబ్బు వస్త్రములు, పట్టు వస్త్రములు
ఒకమొదలగువాటికి వాడిన మురికిశుభ్రపరచిమంచి గువానన
నిచ్చును. శరీరమునకు రాచినియెడల శోమహాదములలోనుం
డు మురికినితీసి శరీరమునకు కొంతనిచ్చి సౌందర్యము నిచ్చు
ను. ఈనబ్బు ప్రతిగృహముందు ముండవలసివది. ముద్రసిద్ధమైన
మా నైజాం నబ్బు నైజాంరాష్ట్రముందును, బరారు దేశముండి
ను చాలా వాడబడుచున్నది. మాప్యాకర్లలో తయారగునబ్బు
బ్రీదసాదల పోకర్లముకొరసి ... యు ధింలకు అన్యుబడు
చున్నది. నైజాంనబ్బులో ఏవిధమైన కొవ్వను చేరలేదు.
మత్తవిరుద్ధమైన కొవ్వగుని మరీ యే యితర పదార్థముగాని
యందులో చేరియున్నదని ఋజువు చేసినవానికి రూ. 10000
బహుమాన మివ్వబడును దీనివెల డబ్బు గిక్ ౧౨ ఆరాయి

మేనేజర్, ఏజెంట్ : షేక్ బాండు
ప్రాప్రైయిటర్స్.

కాలేరు క్రిష్ణయ్య అండ్ బదర్స్
మహారాష్ట్ర గుడిపి, కిక్రదాబాదు, దక్కన్

స్వదేశీ ప్రేషనరి కావలయునా?

అన్నిరకముల స్వదేశీ కాగితములను స్టార్ ఆఫ్ ఇం
డియా పెన్సిల్స్, ప్రింటింగుఇంకులుమావద్దయెల్లప్పుడు స్టా
కలో నుండును, వ్యాపారములకు మాపుస్తకములపై వాటికి
ర్రాప్రైయిటర్లయిచ్చెదము. పాకకాలలనుండి జలాలునుండి
వచ్చు ఆరగను జాగ్రత్తగా విచారించెదము. ఉత్తరప్రభుత్వ
కరములు ఇంగ్లీషులోజరుపవలెను.

ది డక్కన్ కమ్యూనియట్ అండులో
(మద్రాసు) పెన్సిల్స్ ఏజెంట్లు
గౌలిగూడ, హైదరాబాదు

త్రికృష్ణాభవను హోటలు

ఆవిద్ బిల్డింగు హైదరాబాదు

ఇచ్చట నుంచి భోజనము సకాలమునకు లభించును
ఇష్టమైన ఫలహారములు దొరుకును. ప్రయాణికులకు సౌకర్య
ములు గలవు. నేషనరీ సామానులు మొదలైనవి ఈహోట
లభించును. టి. కె. యన్. కృష్ణయ్య ప్రాప్రయిటర్

Sree Krishna Bhavan Hotel

ఈనాటి సబ్బులలో ప్రధానమైనది దిలబహారు సబ్బు (రిజిస్టరు)

ఉత్కృష్టమైన గుణము, అఖండమైన పరిశుద్ధి, యిందులో చేర్చబడిన శ్రేష్ఠములైన నదిననులు, ఈసబ్బును అన్నిరకముల చర్మములకును ఎంతో అనకూలపరచుచున్నవి. పట్టువలె మృదువైన ఘుమాళించు దీచినరుగు నీకు క్రొత్తయుత్సాహము నిచ్చుటయే గాక నీచర్మమునకు మృదుత్వమునిచ్చి స్నానసుఖమును ఎక్కువ చేయును. దీని పరిమళము అతిమనోహరమైనది

వి. పి. ప్రత్యేకము

వెల 3 బిళ్లలుగల పెట్టె గకి రూ ౧-౦-౦

కొమినియా మంచు గొప్ప చర్మాలంకారము

ఇది నిర్దోషమైనచర్మవస్తువు. దీనితో మర్దనచేయుటవలనచర్మము అద్భుతమైన ననువుగలిగి మచ్చలులేక అందముగానుండును. ఇది యావనప్రకాశమును గనపింపజేయును. నీచర్మముయొక్క అందమును ఎక్కువచేసికొనుటకుదీనిని ఉపయోగింపుము.

వి. పి. ప్రత్యేకము వెల బుడ్డిగకి ౧౨ అణాలు

సోలు ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండ్
కెమికల్ కో

285 జుమ్మామస్జిదు, పోస్టుబాక్సు నెం. 2082 బొంబాయి

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభము పొందుడు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతట, బ్రిటిష్విండియానందును విరివిగా ప్రచారము చేయుచున్నది. ప్రకటనలేట్ల వివరములకు:— మేనేజరు గోలకొండపత్రిక, హైదరాబాదు అనివ్రాయుడు.

కొలు, ఖుబూలియతు

ఇచ్చి పుచ్చుకొనువారికి అనకూలముగాను మంచి వర్తులు చేర్చి, అందముగా కాగితము ముద్రించబడినవి. గంం కి రూ ౨ లు. టప్పుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ప్రాసరినొట్టు

బలిష్ఠమగు కాగితమున ముద్రించ బడినవి. గంం కి రూ ౨ లు. టప్పు ఖర్చులువేరు. మరిన్ని, ఇతర ముద్రణపనులు సిద్ధము చేయబడును.

రసీదు ఫారములు, చెక్కుఫారములు, దరఖాస్తుఫారములు, టికెటు బుక్కులు, అప్పవత్తములు మొదలగునవి ఆర్డరు ప్రకారము సిద్ధముచేసి యివ్వబడును.

గోలకొండ ముద్రాక్షరశాల,
తూపుబజారు, హైదరాబాదు

శ్రీ లక్ష్మీ పండ్లపాడే

పండ్లను శుభ్రముచేయడమేగాక పండ్లనొప్పలు ఎక్కి వాపులునోటియందును దుర్వాసన వగైరా అన్ని నోటివ్యాధులు పోగోట్టును. ఒకసారి వాడిచూడుడు. వ్యాపారములకు వేరేవెలలకు యివ్వబడును. ఇందులో ఉష్ణరకము, తీపిరకము అని రెండురకాలు ఉన్నవి పొట్లం ౧-౧౦ పాను రు. ౧-౦-౦

పి. యల్. నారాయణ. అండుకో సోల్ ఏజెంట్లు
శ్రీలక్ష్మీ టూతుపాడే అండ్ కమిషన్ ఏజెంట్స్
ముగ్గర్ బాగ్ తూపు బజారు హైదరాబాదు.

డంగ్రేగారి బలామృతము

ఉపయోగించుట నలన

బలహీనతను

పోగొట్టును

బిడ్డలకు బలమునిచ్చి

సౌఖ్యము కలిగించును

ఒకబుడ్డి వెల గూపాయి

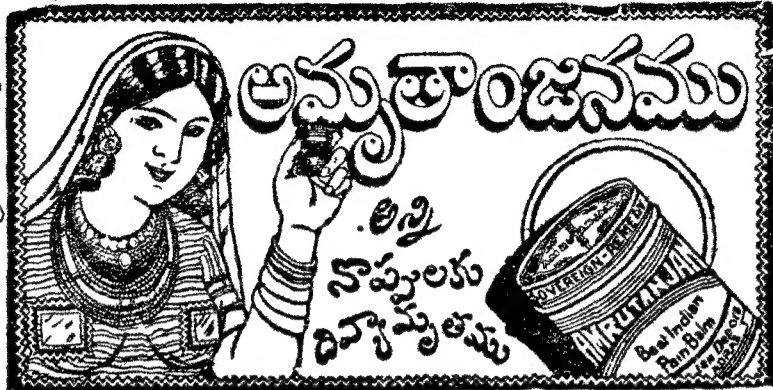
పోస్టు ఖర్చులు ౯ అణాలు

ఎల్ల చోటులందును దొరకును

K. T. DONGRE & Co,

GIRGAUM, BOMBAY

నకలు చుందలను చూచి మోసపోకుడు

గోవర్ధనదాసు, గోపాలదాసు, వర్తకులు, ఇసామియాబజారు హైదరాబాదు దక్కను.

G No N 4

RegNoM 2183

(STAMP)